

Naročnina
Pnevnna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
plačila na prejemajo. Uredništvo
telefon šte. 50, upravnništvo šte. 328

SLOVENECE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 2 D, 2-50, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
I. se ob 4 zjutraj
ročen, pondeljek in
dneva po prezniku

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 v Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inozemstvo, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Otmimo se!

Včeraj je stal pred ljubljansko poroto 14-letni deček, dijak, zaradi poizkušene rop. Obsojen je bil na tri leta ječe; ena mlada eksistenca je izgubljena. To je ob sebi tragično, ne bi pa bilo za splošnost večje važnosti, ako bi bil to le osamljen, izreden slučaj, nekaka anomalija, ki jih v življenju nikjer ne manjka. Temu pa žal ni tako. Preiskava in razprava o tem slučaju je marveč čisto jasno dokazala, da se je izcimil in dozorel neposredno v naših javnih socialno-kulturnih razmerah, na katerih imamo krivdo posamezniki, po velikem delu pa tudi javna oblast. Dokazano je, da je ta slučaj tipičen pojav sedanjih dob, da spada v vrsto ostalih, vsak dan strahotno množičnih se zločinov vseh vrst, zlasti med mladimi ljudmi, da je zmanjšanje rapidnega pravnega propadanja družbe. Rop v Kolodvorski ulici ima svoj začetek letotam, kjer tolike očite in prikrite družinske tragedije, kjer toliko samomori, kjer gnoloba in izprijenost današnje mladine, še preden je prekoračila otroško dobo. Vse to ima svoj vir v materialističnih pridobitvah nove dobe, ki so izpačile notranjost človeka in cele družbe in namesto idealnih vrednot postavile na oltar materialne vžitke. Lagodno življenje, razkošje, telesni vžitek za vsako ceno, to je geslo.

Saj ljudi, ki so živeli temu geslu, ni manjkalo v nobeni dobi. Toda v današnji dobi je to geslo postalo geslo množic, geslo splošnosti. Zaslugo na tem ima pa nedvomno v prvi vrsti — kino. Te, inane znamenite pridobitve na polju tehnike, so se polastili ljudje v zgolj pridobitne svrhe. Kar najbolj vleče, to nudi kino, brez vsakega ozira na kakršnekoli pravne zahteve. A vleče, kar miče oči, kar miče nagnoske sile, ki jim je podvrženo staro in mlado. Kino propagira razkošje, kino razgalja pred množico poltenost in ji razdražuje mesenost, kino kaže, kako se preko zločinov dosega cilj: denar, čast, ženska, kino povečuje zločin in zločince. Z eno besedo: kino je ena sama strašna zastupljiva duša, brez sramu in brez usmiljenja. Brez števila so njegove žrtve: strte mladostne duše, uničene eksistence po ječah, bolnišnicah, norišnicah, razrušene družine, samomorilci brez konca in kraja.

Kino ima dva sebe vredna pomočnika: umazani tisk — ne samo v besedi, marveč tudi v sliki — pa alkoholizem. Kar si kino ipak ne upa postaviti na oder, to podaja umazani tisk brez vsake omejitve. Kar si le more izmisliti najbolj bolna, perverzna domišljija, to se tiska in prodaja vsakomur, kdor hoče kupiti, tudi otrokom. A kar je ravno za naše razmere najstrašnejše: ti literarni proizvodi se širijo po javnih knjižnicah — vsekakor ne katoliških! — in dajejo brez pomisleka v roke tudi mladini. Mladostni ropar Metelko si je v taki knjižnici izposodil eno najpervernejših knjig, kar jih pozna literatura. Mladostni ropar Metelko je bil strasten obiskovalec kina. Metelko je tipična žrtev kina in umazanega tiska.

Toda mi živimo vendar v moderni državi, kjer je z zakoni in predpisi urejeno vse javno in v veliki meri tudi zasebno življenje. Določeno je natančno, kje smem na javni ulici voziti in hoditi, politični listi so pod najstrožjo cenzuro, delavstvo se ne sme ganiti; za orožje in strup moraš imeti posebno dovoljenje oblasti. Vse materialne dobrine so — vsaj navidezno — kar najbolj zavarovane. Kar sega preko tega — je »prosta gmajna«. Njavna blaginja je »zasebna stvar«. Kino sme predstavljati, kar hoče, da le plača predpisani davek, tisk sme v moralnem pogledu proizvajati, kar hoče, da le plača davek, bar sme odpreti vsakdo in početi v njem, kar hoče, da le plača takse. Za denar je vse, kar se tiče morale, dovoljeno. In naši zakonodajci, našim oblastem, naši javnosti sami se zdi to prav in v redu.

Propadamo. Zdravimo se, otmimo se! Na njavni blaginji, na njavnem zdravju temelji naš obstoj in naše materialno blaginje. Zato mora biti skrb za njavno blaginjo naša prva skrb. Naša zakonodaja, naše oblasti morajo najti sredstva, da kino in umazani tisk in alkoholizem ne bodo morili naše mladine, razdirali naših domov, uničevali eksistenco in kopali groba naši bodočnosti! Mi bomo na tej zahtevi vztrajali in pozivamo vso pošteno javnost, da nas v tem podpira.

Nov Radičev fiasko.

VLADA SE NE REKONSTRUIRA. — NIKIČ OSTANE. — SKUPŠČINA SE SKLIČE DNE 4. OKTOBRA.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) Nocoj ob pol 10 se je vrnil v Belgrad predsednik ministrskega sveta Nikola Uzunović. Politični krogi so njegovo vrnitev pričakovali z velikim zanimanjem. Vlada je namreč javnost obvestila, da bo Uzunović prinesel s seboj ukaz o rekonstrukciji vlade. Posebej da se bo uredilo vprašanje dr. Nikiča, in sicer na ta način, da bo Nikič moral iz vlade.

Ko so pa popoldne prišle vesti, da prinaša Uzunović s seboj samo ukaz o prenosu kraljeve oblasti za časa kraljevega bivanja v inozemstvu, so iste vzbudile v političnih krogih veliko senzacijo. Jasno je namreč, da je Uzunović s svojo namero, da bi izvedel rekonstrukcijo vlade, doživel na Bledu neuspeh. S tem so tudi padla vsa Radičeva prerokovanja v Zenevi, kjer je zmagonosno napovedoval, da bo postal minister za socialno politiko in da bo Nikič zletel iz vlade. Radič je zopet enkrat s svojimi nadami propadel.

Po teh dogodkih se vidi, da so moči, ki držijo Nikiča proti Radiču krepkejšje kakor Radičeve želje, da bi se zopet dokopal do ministrskega stola. V Radičevih krogih je vesti, da bo Nikič kljub vsem njihovim naporom, da bi ga vrgli iz vlade, vseeno ostal v vladi, vzbudila veliko ogorčenje. Radič je na mednarodnem forumu v Zenevi urbi et orbi razglašal, da bo šel zopet v vlado, sedaj pa se je pred vso evropsko javnostjo zopet blamiral.

Napetost med radikali in HSS se je po tem Uzunovičevem neuspehu — Uzunović je namreč Radiču obljubil, da bo vrgel Nikiča iz vlade — zopet poostila. Takoj po vrnitvi Radiča iz Zeneve se v najkrajšem času pričakuje, da bo zopet prišlo do novih kriz. V tej zvezi se zelo komentira Pašičeva izjava, katero prinaša današnja »Politika«. Nikola Pašić je namreč »Politikinemu« dopisniku v Splitu na ladji, ko so ga tam obiskali njegovi prijatelji, na vprašanje, ali je res, kar je trdil Radič v Zenevi, da se bo izvršila rekonstrukcija in da bo on v rekonstruirani vladi dobil ministrstvo za socialno politiko, izjavil: »Pri nas je mnogo želj. Vsi želijo, da bi v svoji državi prišli v vlado. Pa to so le želje...«

Zagreb, 16. sept. (Izv.) Danes okrog ene ure je v Zagreb prispel na potu v Belgrad ministrski predsednik Nikola Uzunović. V kratkem razgovoru s časnikarji je dal razne izjave. Na Bled je potoval radi podpisa ukaza, s katerim se prenaša kraljevska oblast na ministrski svet. Kralj se v inozemstvu ne bo mudil dolgo. Njegova bolezen ni težke narave, zahteva pa zdravniške oskrbe.

Kar se tiče kombinacij o rekonstrukciji vlade, o katerih se v zadnjem času mnogo govori, je izjavil Uzunović, da te govorice niso verodostojne. O kakšnih spremembah v vladi mu ni nič znano, čeprav bi baš njemu to moralo biti znano. V resnici je res treba spopolniti dvoje ministrstev, in sicer pravosodno in ministrstvo za vere. Kdaj se bo to vprašanje rešilo, je vprašanje sporazuma. Sicer pa smisli, da se bo stvar rešila brez težav. Skupščina se bo sestala 4. oktobra. Na dnevni red pride zakon o stanovanjih, nato pa zakon o centralni upravi.

Predsednik vlade Nikola Uzunović je nato nadaljeval pot proti Belgradu.

Volitve v svet Društva narodov.

Zeneva, 16. sept. (Izv.) Ker je bilo prvotno izvoljenih le 8 držav za nestalna mesta v svetu, so se vršile ponovne volitve. Dobile so nestalna mesta sledeče države: Čile, Salvador, Belgija, Romunija, Holandija, Kitajska, Kolumbija in Poljska. Deveto mesto je dobila Češkoslovaška s 27 glasovi pri 49 oddanih glasov. Čile in Romunija sta dobili mandat za 3 leta.

Zeneva, 16. sept. (Izv.) Z ozirom na izvolitev Češkoslovaške v svet Društva narodov je bil danes prečitani na seji skupščine protest Uruguaya radi zapostavljenosti latinskih ameriških držav. Uruguay umika s tem prošnjo za dodelitev mesta.

Zeneva, 16. sept. (Izv.) Po izvršenih volitvah v svet je bilo sklenjeno, da se prihod-

nja seja skupščine vrši v soboto dopoldne. Obravnavali bodo poročila in resolucije odborov.

Zeneva, 16. sept. (Izv.) Danes ob petih popoldne se je sestel k seji novo izvoljeni svet Društva narodov, sestoječ iz 14 članov. Seja ni bila javna. V seji so razpravljali razne o administrativnih vprašanjih tudi o novi sestavi razorožitvene komisije.

Zeneva, 16. sept. (Izv.) Po zaupni seji sveta Društva narodov je dr. Beneš otvoril javno sejo sveta ob 6. uri. Pozdravil je novega zastopnika Nemčije in izrazil željo, da bi svet v novi sestavi mogel izvesti velike naloge, katere si stavlja Društvo narodov. Za tem so obravnavali manj važna tekoča vprašanja.

Kraljevski par odpotoval v Pariz.

Bled, 16. sept. (Izv.) Kraljevski par je s prestolonaslednikom Petrom davi odpotoval v Francijo. Namen potovanja je ta, da bi kralj v Parizu vprašal za svet svojega zobnega zdravnika zaradi vnetja čeljusti, ki se mu večkrat povrača. Pred svojim odhodom je kralj podpisal ukaz, s katerim se kraljevska oblast prenaša na kraljevske vlado za čas njegove odsotnosti. Kralj potuje s svojo najozroko okolico in strogo incognito. Čeprav se uradno razglša, da ima kraljevo potovanje zaseben značaj, se vendar z ozirom na vesti, ki prihajajo iz Zeneve, da se bo v Pariz odpeljal tudi dr. Ninčić, misli, da potovanje ne bo samo zasebnega značaja.

Davčni zakon.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) Davčni odbor je končal razpravo o dohodnini. Sklepanje o davčni lestvici se je odložilo. Poslanec Pušenjak je govoril proti določbi, da se pri določevanju dohodkov iz zemlje upošteva način življenja, in je zahteval pojasnilo in zasljanje prizadetega, kakor tudi povračilo davkov, ako se je isti odmeril podjetjem, ki so zavezane javno polagati račune. Predlog se je sprejel. Nato so pričeli razpravljati o pripravah za predpis davkov. Čl. 107. govori o davčni napovedi. Posl. Pušenjak zahteva za družbe, ki so zavezane javno polagati račune, podaljšanje roka za davčno napoved od treh na šest mesecev, kakor tudi da se predložitve davčne napovedi oprostijo osebe v smislu dosedaj veljavnih zakonov, ne pa da se oprostitev pripušča finančnemu ministru. Rok se podaljša na štiri mesece. Ostane pa določba, da finančni minister določi, katere osebe se oprostiti, s čimer se položaj poslabša.

Korupcijske afere v anketnem odboru.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) Anketni odbor je zasljal bivšega finančnega ministra dr. Kumanudija glede afere tovarne v Adamovu. Anketni odbor je stavil Kumanudiju vprašanje, zakaj se za časa njegovega ministirovanja niso tovarni izplačali računi. Kumanudi je izjavil, da so ti računi nepravilni in da niso bili pregledani. Zaradi tega je ministrski svet sklenil, da jih ne plača prej, dokler se ne pregledajo. Dr. Kumanudi je tudi izjavil, da za časa njegovega ministirovanja nihče ni interveniral radi izplačila računov tovarni v Adamovu.

Državno gospodarstvo.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) Finančni odbor je danes dopoldne obiskal sladkorno tovarno na Čukarici, da bi na licu mesta pregledal in ugotovil vzroke njene nerentabilnosti. Pri pregledu se je ugotovilo, da je znašal primanjkljaj tovarne v l. 1924-25 31 milijonov dinarjev. Tovarniški ravnatelj Majstorović je pojasnil primanjkljaj s tem, da je tovarna v tem letu zelo drago kupovala sladkorno repo, potem pa so cene sladkorja na svetovnem trgu zelo padle. Fin. odbor je nadalje ugotovil, da ima tovarna preveč uradnikov. Člani upravnega odbora tovarne dobivajo, kar je edinstven slučaj, mesečne fiksne plače 2.400 Din brez ozira na to, če so finance aktivne ali ne.

TIFUS V HANNOVRU.

Hannover, 16. sept. (Izv.) Uradno poročilo javlja, da je nocoj število na tifusu obolenih naraslo od 1250 na 1297. Smrtnih slučajev je dosedaj 38.

Pogodba med Italijo in Romunijo podpisana.

AVARESCU V RIMU.

Rim, 16. sept. (Izv.) Romunski ministrski predsednik general Avarescu je pripotoval v Rim. Na kolodvoru mu je vlada pripravila svečan sprejem. Eno uro po prihodu ga je sprejel Mussolini. Časopisi poročajo, da bo italijansko-romunska pogodba že danes podpisana. Besarabskega problema se pogodba ne dotakne, to se pravi, da takozvanega »pariškega protokola«, v katerem je Italija ponudila Romuniji podporo v besarabskem vprašanju, Italija s to pogodbo noče ratificirati. »Giornale d'Italia« tolaži Romunijo, da ji Italija tudi brez tozadevne pogodbe lahko veliko pomaga, zlasti vsled svojih izvrstnih zvez s sovjetsko Unijo.

Rim, 16. sept. (Izv.) Danes dopoldne je bila med Mussolinijem in generalom Avarescu podpisana romunsko-italijanska prijateljska pogodba. Ob običajnem ceremonijelu je načelnik italijanske vlade priredil na čast generalu Avarescu svečan zajtrk v vili Todorignia. Iz zanesljivih krogov se doznava, da bo general najbrže sprejet tudi v Vatikanu, kjer uživa po pisanju italijanskega časopisa velik ugled. Bil je že pred dvema letoma sprejet v avdienci. Listi posebno poudarjajo okolnost, da so se leta 1920. ravno pod njegovo vlado pričela pogajanja za konkordat. V Rim je prispel danes tudi apostolski nuncij v Bukarešti Galzi.

Proti emigrantom.

Rim, 16. sept. (Izv.) Komisija za nadzorstvo italijanskih beguncev v inozemstvu je v soglasju z Mussolinijem sklenila uporabiti zakon proti številnim italijanskim emigrantom v Parizu. Izgubili bodo državljanstvo: Cezare Rossi, bivši poslanec; Salvemi, bivši profesor na univerzi v Florenci; di Ambris, bivši poslanec in Donati, urednik »Corriere degli Italiani« v Parizu. Tem emigrantom se zapleni tudi vse njihovo premoženje v Italiji.

Francija protestira.

Rim, 16. sept. (Izv.) V teku zadnjih napadov italijanske javnosti na Francijo po atentatu na Mussolinija je francoski odpravnik poslaniških poslov že tretjič posredoval in protestiral. Zadnji njegov protest je veljal fašistovskim izpadom proti francoskim konzulatom v Livornu in Trstu.

OBSEDNO STANJE V TRSTU PREKLICANO

Trst, 16. sept. (Izv.) Danes dopoldne je dospel sem generalni tajnik fašistovske stranke Turati in je takoj po prihodu obiskal Riccijo. Obisk gen. tajnika dokazuje, da je napetost med tržaškimi fašisti še vedno velika. Philharmonico bodo najbrže dobili v roke fašisti. Obsedno stanje je sedaj zopet preključeno.

Razvoj češke parlamentarne krize.

Praga, 16. sept. (Izv.) V izvršilnem odboru agrarne stranke je predsednik Švehla poročal o svojih razgovorih in pogajanjih s predstavniki raznih političnih skupin. Švehla se je razgovarjal tudi z nemškimi agrarci. V njihovem imenu sta mu obljubila pragra. Spina in senator Krepek, da bodo nemški agrarci glasovali za pragračun. Pogajanja z ostalimi strankami takozv. carinske večine še niso zaključena in se nadaljujejo te dni. S socialističnimi strankami se Švehla zaenkrat ne misli pogajati. Počakal bo na kongres narodnih socialistov, ki se vrši v Brnu 18. t. m.

Praga, 16. sept. (Izv.) Kršč. soc. nemška stranka se v svojem časopisju peča z vprašanjem, katere stranke bodo pri prih. volitvah sestavile večinsko vlado. Listi poudarjajo, da bo dosedanja koalicija čeških strank v bodoče nemogoča.

Praga, 16. sept. (Izv.) Centralno glasilo češke socialne demokracije objavlja poročilo o socialističnem zborovanju v Pardubicah, kjer se je odobrila dosedanja opozicijska taktika stranke.

ŠPANCİ V MAROKU V NOVIH ZADREGAH.

Pariz, 16. sept. (Izv.) Poročila iz Maroka zatrjujejo, da so Španci imeli zopet nove izgube vzhodno od Tetuana. Rod Džebala je dobil novo orožje. Domačini se pripravljajo zopet na resne napade, tako da so španske posadke v mnogih krajih v velikih zadregah, ker nimajo municije niti niso po številu moštva dovolj močne.

Volitve v Trgovsko in obrtno zbornico.

Jelačin-Ogrinovi volivci!

Poglejte na legitimacijo, v kateri kategoriji volite, ali v prvi (I.), drugi (II.), tretji (III.) ali četrti (IV.). Potem napišite ali nalepite na glasovnico Jelačin-Ogrinove kandidate. Prvi kandidati v posameznih kategorijah so:

Za trgovce modre glasovnice:

- I. KATEGORIJA: JOSIP VERLIČ, veletrgovec, Ljubljana, Cesta na gorenjsko železnico.
 II. KATEGORIJA: LEOPOLD BRUDERMAN, trgovec, Konjice.
 III. KATEGORIJA: STANKO LENARČIČ, trgovec, župan in načelnik trg. gremija za logaški okraj, Nova vas pri Rakeku.
 IV. KATEGORIJA: IVAN JELAČIN ML., trgovec, Ljubljana, Rimska c. št. 1. Predsednik Zveze trgovskih gremijev za Slovenijo.

Za obrtnike rdeče glasovnice:

- I. KATEGORIJA: JOŽEF HAFNER, lastnik žage in župan, Skofja Loka.
 II. KATEGORIJA: JERNEJ LOŽAR, krojaški mojster, podnačelnik krojaške zadrage, Ljubljana.
 III. KATEGORIJA: IVAN OGRIN, stavbenik in opekarnar, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje.
 IV. KATEGORIJA: JANEZ VREČAR, mizarski mojster, Spodnje Domžale.

Pazite na kategorije. V manjšo kuverto denite samo glasovnico z nalepljenimi imeni kandidatov. V večjo priložite še legitimacijo. Oddajte takoj na tako pošto, kjer ne ura- duje SDSar.

Kandidatna lista za industrijski odsek.

Bele glasovnice.

I. KATEGORIJA.

Kandidati:

Rihard Skubec, ravnatelj Trboveljske premogokopne družbe, Ljubljana;
 Avgust Westen, industrijec, Celje;
 Anton Rojina, tovarnar, Ljubljana;
 Anton Krejčí, tovarniški ravnatelj, Ruše.

Namestniki:

Ing. Anton Klinar, upravni svetnik Trboveljske premogokopne družbe, Ljubljana;
 Josip Rosenberg, industrijec, Maribor;
 Mihael Rožanc, ravnatelj tiskarne, Ljubljana;
 Mirko Gorišek, tovarn. ravnatelj, Ruše.

II. KATEGORIJA.

Kandidati:

Dragotin Hribar, tovarnar, predsednik Zveze industrijcev, Ljubljana;
 Konrad Gologranc, stavbenik, Gaberje pri Celju;
 Josip Lenarčič, tovarnar, Verd pri Vrhniki;
 Geza Hartner, lastnik paromlina, Murska Sobota.

Namestniki:

Ing. Milan Šuklje, upr. svetnik Stavbne družbe d. d., Ljubljana;
 Franc Vehovar, lesni industrijec, Celje;
 Anton Kajfež, industrijec, Kočevje;
 Rupert Pivec, ravnatelj Kristal d. d., Maribor.

III. KATEGORIJA.

Kandidati:

Fran Bonač, tovarnar, Ljubljana;
 Fran Lahovnik, predsednik upravnega sveta lesne industrijske d. d. Korotan, Prevalje;
 Peter Kozina, tovarnar, Tržič;
 Julij Glaser, stavbenik, Maribor.

Namestniki:

Vinko Resman, lesni industrijec, Radovljica;
 Hinko Pogačnik, tovarnar, Ruše;
 Franc Ravnikar, industrijec, Ljubljana;
 Paul Pirich, tovarnar, Ptuj.

IV. KATEGORIJA.

Kandidati:

Ing. Vladimir Remec, tovarnar, Ljubljana;
 Dr. Radoslav Pipuš, industrijec, Maribor;
 Franc Heinrihar, industrijec, Trata pri Skofji Loki;
 Ing. Oskar Dračar, tovarniški ravnatelj, Maribor.

Namestniki:

Ivan Avsenek, poslovodja dr. z o. z. Zabet & Komp., Ljubljana;
 Robert Diehl, tovarnar, Celje;
 Dr. Mirko Božič, upravni svetnik Štora d. d., Ljubljana;
 Maks Durjava, tovarnar, Maribor.

Ninčič in Radič o naši zunanji politiki.

Naš zunanji minister Ninčič je v Ženevi dal izjavo o zunanji politiki naše države. Glede drugega »lokarnskega pakta« med balkanskimi državami je dejal: »Mi ne vodimo kake specialne balkanske zunanje politike, ampak zasledujemo le politiko, ki stremi za utrditvijo miru in dobrih medsebojnih odnosov z vsemi državami. Razumljivo je, da je ta politika dosegla dobre uspehe zlasti napram našim sosedom. S tega vidika smo pripravljeni s temi državami skleniti vse pogodbe, ki odgovarjajo temeljnim smernicam te politike.

Če govorimo o »lokarnski pogodbi na Balkanu«, ne smem zamolčati dejstva, da obstoji za tako pogodbo še precejšnja težava. Ta je zadržanje Bolgarije do sosedov. Toda ta težava ni nepremagljiva. Kajti povzročajo jo izključno nekatere teroristične organizacije, ki dejansko predvsem vznemirjajo in škodujejo tudi notranjemu položaju svoje lastne države. V tem so težave, ki povzročajo, da misli o balkanskem Locarnu žal sedaj ni mogoče realizirati.

Nasprotno se mi pa zdi položaj v Srednji Evropi za ta načrt zelo goden. Morda je razsodiščna pogodba, ki smo jo sklenili z Avstrijo, prvi korak v tej smeri.

Kar tiče naše stališče k novi romunsko-italijanski pogodbi moram reči, da smo mi z njo popolnoma zadovoljni. Od nove grške vlade pričakujemo, da bo napram nam nadaljevala politiko svoje prednice. Cela vrsta pogodb še čaka na ratifikacijo, tako n. pr. solunska konvencija in pogodbe o tranzitnem prometu. Politika Rusije na Balkanu se zadnji čas ni izpremenila.

Radič je dejal o naših odnosih z Bolgarijo: »Stvar je jasna. Ni nobene politične skupine v Jugoslaviji, ki ne bi zagovarjala zblizanja z Bolgarijo. Posamezni politiki so sicer proti, toda vsi Slovenci in Hrvati so za gospodarsko zblizanje ne samo z Bolgarijo, ampak tudi z Madjarsko in Avstrijo. Mi ne potrebujemo nikakega »vodstva«. Jugoslavija lahko hodi samostojno pot. Najnujnejša je carinska zveza in drugi korak je pot na morje za Avstrijo in Ogrsko. Bolgarija, ki je danes spodbija sporazumu, je lahko njegova tvoriteljica, če iztrebi vse ostanke diktature in uvede demokracijo.

Če hočete končno vedeti za moje mnenje o zvezi Avstrije z Nemčijo, je dejal Radič časnikarjem, povem, da smatram ta stremiljenja za naravna in proti naravnim zakonom ne more nihče uspeti. Mi bi bili brez pameti, če bi se hoteli vezati radi avstrijskega vprašanja.

ZANIMIVA RAZPRAVA PROTI BELGRAJSKI BANKI.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) Danes se je tukaj vršila razprava proti veliki belgrajski banki Bošković. V tujakšnji javnosti je razprava vzbudila ogromno zanimanje. Razprava dvorana trgovskega sodišča je bila nabito polna upnikov banke. Po izkazu knjig znašajo aktiva banke 17.024.054 Din, pasiva pa 22.800.000 dinarjev. Bivši lastnik banke Bošković je predlagal poravnavo s 60 odstotnim moratorijem 1 do 3 let. Upniki so se temu predlogu ostro uprli, vsled česar se je razprava med največjim nemirom preložila.

Beleške

Δ Šola je v tako ozki zvezi z notranjimi državnimi problemi in nacionalno kulturo, da se šolska in učiteljska vprašanja nikdar ne morejo reševati na slepo, poljubno ali kot mehanični problemi. Šola ni prometno sredstvo, ampak kulturna institucija, ki naj služi širokim vidikom splošne izobrazbe in vzgoje, v duhu humanitete, morale in materialnim in duševnim interesom naroda in države. — Te učne stvari je mali Moric neke bral in jih zapisal v »Jutru«. Da jih je pa čisto napačno, oziroma da jih sploh ni razumel, pa pokaže s tem, ko proslavlja Pribičevića proti samostanskim šolam naperjeni šolski sistem, ki je vsa šolska in učiteljska vprašanja sploh reševal čisto mehanično enostransko in šolo smatral zgolj kot prometno sredstvo za fabriciranje bodočih SDSarjev. Ta šolski sistem je bil sploh ironija za prosvetljeno šolstvo in demokracijo-moralno in etično vzgojo. In če se mali Moric sklicuje na ustavo, češ, da pozna ona samo državno šolstvo in da je Pribičević v smislu te državne določbe ukinil državno podporo samostanskim zavodom, potem ga moramo poučiti, da na ta način tudi ustava povsem napačno pojmuje in nalogo šolstva i nalogo moderne države napram šoli in vzgoji, ker jo tudi pojmuje čisto mehanično.

Δ Notranja konsolidacija in državno ujedinenje je velika in važna stvar, brez katere ni močne države. Mnogo zla so v tem oziru že povzročile one stranke, ki so premišljeno in neprestano podpirale in hujskale proti temeljni ideji našega naroda. — Tako piše »Jutro«, čemur imamo pripomniti: Temeljna ideja jugoslovanskega naroda je bratstvo. Proti tej ideji pa se je doslej največ pregrešilo »Jutro« in SDS, ki neprestano hujska Srbe proti Slovincem, češ, da jih Slovenci sovražijo in da nočejo z njimi živeti v državni in narodni zajednici.

Δ Mehikanski pogrom na cerkev in samostane bi »Jutro« rado doživelo tudi v naši državi in pravi, da ima o zasebnih samostanskih

šolah, o duhu in metodah samostanske vzgoje ves znanstveni kulturni svet svojo negativno sodbo. — Ko ne bi bil mali Moric tak ignoran, bi moral vedeti, da uživa samostanska vzgoja po vsem kulturnem svetu velik renome, tako da še popolni brezverci radi dajejo svoje otroke samostanom v vzgojo in da so največji duhovi našega veka izšli iz »klosterskih šol«. — Zeleli bi malo samostanske vzgoje tudi malemu Moricu, potem bi vsaj vedel, kaj je svobodomiselnost in verska toleranca, — pojmi, ki so mu zdaj očividno še povsem tuji in misli, da je sovraštvo proti katoličanstvu višek vse kulture, izobrazbe in znanosti.

Bavarski prestolonaslednik o združitvi Avstrije z Nemčijo.

Menda najpopularnejši exvladar je bavarski prestolonaslednik Ruprecht. Bavarci ga smatrajo za svojega vladarja, čeprav je Bavarska republika. Z njim niso imeli nikakih prepirov radi oddaje premoženja vladarske rodbine, sklenili so z njim pogodbo že davno pred znanim plebiscitom. Pri vseh slovesnostih daje celo bavarska vlada prednost »svojemu« prestolonasledniku.

Ta mož je sedaj dal javnosti svoje mnenje o aktualnih problemih nemške politike. Izpovedal je trdno vero v združitve vseh delov nemškega naroda v Veliki Nemčiji. To se bo izvršilo po njegovem prepričanju mirnim potom.

Na vprašanje: »Ali se bo tudi Avstrija priključila Nemčiji,« je dejal: Gotovo. Prej ali slej se bo to zgodilo. Trenotno se Italija boji te združitve. Ta strah je posledica napačnih domnev. Italija dela to napako, da identificira sedanjo Avstrijo z bivšo Avstro-Ogrsko. Bivša Avstrija nikdar ni bila nemška država. Sedanja Nemčija nima nobenih ambicij, ki bi se jih italijanski državniki morali bati. Sedanji Nemci, hočemo biti Nemci in imeti, kar je nemškega, strah pred nemškimi osvajalnimi čini je brez vsake podlage.

Značilno je, da »prestolonaslednik« ne vidi nobenega drugega »nasprotnika združitve« kot Italijo. Vse ostalo je torej že izgajeno.

Mehikanski cerkveni zbor.

Newyork, 16. sept. (Izv.) Mehikanski episkopat je sklenil, da pošlje nadškofa iz Guadalajevila v Rim, da poroča o položaju katoliške cerkve v Mehiki. Nadškof zastopa radikalno smer, ki odklanja vsako sporazumevanje z mehikansko vlado. V mehikanskih katoliških krogih prevladuje mnenje, da bo Vatikan vplival na vse katoliške narode, da Mehiko toliko časa bojkotirajo, dokler se ne bodo razmere izpremenile v korist katoliške cerkve.

Francoski dolgovi v Angliji.

Pariz, 16. sept. (Izv.) Poslanec Lesache je stavil na ministra za zunanje zadeve sledeča vprašanja: 1. Kako visoki so francoski dolgovi v Angliji, poleg zneskov, ki jih je ugotovila Caillaux-Churchillova pogodba, posebno kakšen je dolg francoske narodne banke in trgovski dolg. 2. Kdaj in v kakšnih višinah zapadejo ti zneski? Ministrstvo zunanjih zadev je dalo tale odgovor: 1. Posojila angleške narodne banke so plačljiva v letu 1928. 8 milijonov funtov šterlingov, leta 1929. 8 milijonov funtov šterlingov, leta 1930. 15 milijonov funtov šterlingov in leta 1931. 5 milijonov. 2. Za vojni material je treba plačati v marcu 1927, 1928 in 1929 po en milijonov funtov šterlingov.

Poraz konservativcev v Kanadi.

London, 16. sept. (Izv.) V Kanadi so se vršile volitve v državni zbor. Volitve so prinesle konservativcem popoln poraz. Čele ministrski predsednik in trije ministri so padli. Liberalci in delavska stranka imajo v novi zbornici tričetrtinsko večino.

Liberalci so vladali od 1921 do lanskega leta. Tedaj so zahtevali razpust parlamenta in nove volitve. Guverner lord Byng pa tega ni hotel in je prisilil liberalno vlado, da je odstopila. Takoj nato so dobili vlado konservativci, ki so seveda mogli vladati le kot volilni kabinet. To zapostavljanje liberalcev je izzvalo v javnosti hudo kritiko in poraz sedanje vlade je tudi guvernerjev poraz. Gibanje za osamosvojitve Kanade je dobilo v teh volitvah nov povdarek in oporo.

TUDI AMERIKA NASTOPA PROTI KITAJCEM.

Pariz, 16. sept. (Izv.) Iz Washingtona poročajo, da so ameriške vojne ladje v kitajskih lukah dobile ukaz, da se pridružijo ostalim vojnim ladjam in z njimi sporazumno skrbijo za red in mir v Kitajski. Ameriška vlada je pripravljena na zelo odločno akcijo.

Peking, 15. sept. (Izv.) General Vu-pej-fu je dobil nova ojačenja in se pripravlja na zopetno ofenzivo. V mestu Hupe ob modri reki so obstreljevali nek francoski parnik.

Peking, 16. sept. (Izv.) Kantonske čete so včeraj obstreljevale francoski parnik Wally, ki je zasidran v reki Yangtse.

Berlin, 16. sept. (Izv.) Danes sta prvič izšla v Parizu dva časopisa v nemškem jeziku »Pariser deutsche Zeitung« in »Neue Pariser Zeitung« in so jih javno prodajali.

San Sebastian, 16. sept. (Izv.) Kralj je podpisal ukaz, s katerim bodo pomiloščeni vsi topničarski častniki, ki so se takoj podvržli državi.

Zadnji volilni dnevi.

Še in še pozivamo: Vsak, ki ima obrt ali trgovino, mora voliti v trgovsko zbornico. Kdor ni prejel glasovnice, naj jo gre iskat na poštni urad in če je tam ni, naj jo brzojavno zahteva pri volilni komisiji v Ljubljani. Ne pustite se oropati volilne pravice, ker s tem pomagata SDS.

Odposiljite glasovnice t a k o j. Ne čakajte več niti en dan, da ne bo prepozno.

Zaupniki, pregledajte po vaseh in občinah, da nobena glasovnica ne bo ostala neizrabljena.

Industrijci! Pazite, da ne pozabite priložiti pooblastila za vsako industrijsko družbo. Brez pooblastila je glas neveljaven.

Kdor je glasovnico izgubil, ali mu jo je kdo vzel, naj zahteva brzojavno ali z ekspresnim pismom duplikat.

Pazite, da pravilno izpolnite vsako glasovnico z Jelačin-Ogrinovo listo.

Pazite na sleparje, ki pobirajo glasovnice v imenu naših kandidatov. Ne dajajte glasovnic v roke nezanesljivim ljudem.

Iz Središča.

Poročajo nam: Pri viničarjih obrtnikih so agitatorji SDS govorili: Gospodar bi rad imel tisto pismo, ki ste ga dobili s pošto, ker je pomotoma naslovljeno na vas. Seveda so pismo dobili in ko je neki viničar hotel pismo nazaj, je rekel gospodar, da že ve kaj ga čaka. Tudi dva druga sta šla v Središče, hoteč listine nazaj, pa se je reklo: »Je že vse v redu in odposlano.« Obrtniki, ki so izgubili na ta način svoj glas, so zelo razburjeni in žene, ki so »gospodom« izročile v močevi odsotnosti listine, imajo hude ure. — Hvala Bogu, da so take pomote v korist SDS zelo redke.

Iz Cerklj.

V Cerkljah ob Krki imamo obrtnika, ki se je lotil zadnji petek zbiranja glasovnic za trgovsko in obrtno zbornico. Dejal je, da so mu v Krškem pri zadruzi naročili, da naj jih pobere in tja prinese. Pa se mu je slabo obneslo. V soboto na vse zgodaj je šel še k nekemu po glasovnico, češ, da bo še to odnesel v Krško, ker tri da že ima. Dobil pa je ni. Eden izmed onih treh, od katerih je prejel glasovnico izprosil, mu je pa tudi — kot pravi sam — vzel glasovnico nazaj. Bo torej komaj

2% za SDS, a o kakih 70% se še sanjati ne sme nikomur tu pri nas. Upanje naj pa le imajo, saj upanje drži človeka pokonci.

Z NEMSKIMI POZIVI IN BLATENJEM JELAČIN-OGRIKOVE KANDIDATNE LISTE BI RADI LOVILI TRGOVCE.

Maribor, 16. septembra.

Kakor znano, so pristali industrijci, trgovci in obrtniki, ki so nemške narodnosti, na Jelačin-Ogrinovo listo. Ta znatna pridobitev je zadela v živo samostojne demokrate, ki so se zatekli k svojim starihim limanicam: nemško tiskane pozive in blatenje Jelačin-Ogrinove liste. Te dni je razposlala SDS v nemškem jeziku sestavljeni poziv vsem trgovcem, ki so nemške narodnosti. Pred javnostjo največji narodnjaki samostojni demokrate, ki bijejo po manjšinah, kjer le morejo, se hočejo sedaj prilizniti nemškim trgovskim in obrtnim krogom s tem, da jih pozivajo v nemškem jeziku, naj volijo demokratsko listo, češ, ta jih vabi v njihovo sredino v nemščini, česar niso storili agitatorji Jelačin-Ogrinove liste. Ko so mariborski nemški trgovci včeraj čitali ta nemški poziv, so se smejali na ves glas, ker hočejo orjunaški demokrate postati kar naenkrat Nemcem naklonjeni in jim obetajo deveta nebesa, ako bi volili demokratske kandidate. Z razpošiljanjem nemškega poziva so se SDSarji le obogatili za eno blamažo več. Nadalje vsebuje ta nemški poziv SDS vse polno laži in blatenja na kandidate Jelačin-Ogrinove liste. Poziv lažljivo trdi, da je demokratska lista čisto gospodarska, nepolitična in brez ozira na narodnost; Jelačin-Ogrinova pa je seve kleikalna in ima kandidate, ki niti davka ne plačujejo. Upamo, da bo G. Janko Tavčar za blatenje njegove časti sam obračunal z avtorji tega oklica. No, samostojni demokrate bodo že videli 22. septembra, koliko jim je pomagalo hinavsko klečeplazenje pred industrijci, trgovci in obrtniki nemške narodnosti, ki že dolgo dobro znajo, kdo je bil in ostane pri nas največji škodljivec industrije, trgovine in obrtništva.

DOŠLE GLASOVNICE.

Na volivno komisijo je do včeraj došlo 111 industrijskih, 2574 trgovskih in 5345 obrtniških glasovnic. V industriji je 897 volivcev, v trgovini 9511, v obrti pa 23.071. Dosledaj je došla na volivno komisijo komaj ena četrтина vseh glasovnic.

Kaj se godi doma

Šodi SLS

Draga. Tu se je vršil preteklo nedeljo dopoldne shod SLS. Na prostem pred cerkvijo je posel. Škulj v daljšem govoru poročal o političnem in gospodarskem položaju in še posebej o politiki radičevcev, ki so ob zadnjih volitvah tako usiljivo pomajali po Dragi svojo republikansko robo, da so po žrtvah za stuplek vinac bili dobili večino, a danes ni ne republike in ni onih republikancev. Izvajanja govornika so dobila krepak odmev v soglasni zaupnici posl. Škulju in Jugosl. klubu.

Shod zaupnikov SLS se je vršil v nedeljo popoldne v Loškem potoku. Ob najboljši udeležbi je posel. Škulj orisal pošteno politiko SLS in žigosal način, kako zlasti radičevci skušajo ljudstvo zase pridobivati. Značilno je sledeče dejstvo. V zgodnji pomladi so vaščani vasi Retje odkopali vodno žilo. Posl. Škulj si je zadevo takoj ogledal, posredoval pri poljedelskem ministru za pomoč, da se oaksbi vsa vasi Retje z vodo. Intervencija je uspela in hidrotehnični oddelek je poslal inženirja, ki si je zadevo ogledal, napravil načrt, g. Škulj pa je pri gen. direkciji voda v Belgradu izposloval precejšnjo podporo. Z delom bi se bilo v polétju lahko pričelo, kar ljudstvo iskreno želi. Ko je pa Pucelj postal poljedelski minister, se je pa s Prepeluhom osebno peljal v Retje, ogledal si zadevo in obljubil podporo, ki pa je bila že zagotovljena pred njegovim ministrom. Vsa akcija bodi poveda uspeh Pucelja! Do danes pa se še ni pričelo z delom, na kar je posl. Škulj ponovno posredoval s inženierja in denar! S tako reklamo se vladna stranka hoče prikupiti ljudstvu, ki pa le predobro vidi nastavljen limanec. Shod je izzvenel v soglasno zaupnico politiki Jug. kluba.

Naši rudarji.

Trbovlje, 16. septembra.

Bojazen rudarjev, da bo TPD izrabila znižanje cen premoga na njihovo škodo, je baje neutemeljena in se mezde ne bodo znižale, kakor izveemo iz vira, o katerem bi smeli soditi, da je dobro poučen. Ravno tako se po istem viru ne bo reguliral delovni čas, ker je osemurno delo zakonito potrjeno ter zamore zakon regulirati samo ministretvo.

Akcijski odbor, ki faktično ni delal že 6 mesecev, odkar se je prenehalo z redukcijami, je sklical shod za sredo popoldne. Na shod so prišli iz Ljubljane gg. dr. Bohinc, tajnik Radičeve stranke Mravlje in tudi Ribnikarja smo videli tam okoli hoditi, a na shodu ni govoril. Vsak je seveda hvalil svojo. Mravlje, da se mora delavstvo orientirati strokovno in politično, dr. Bohinc pa, da narodno-državno. Slišal si vse drugo, samo stvarnih govorov ne. Poslušalcev je bilo okoli 150 in se je vzdrla vsakega medklica ali odobravanja, ker narodnim socialcem in radičevcem verjame ravno tako malo ko socialistom in komunistom.

Delavska zbornica v zaščito rudarjev.

Belgrad, 15. septembra.

Deputacija Delavske zbornice, ki je odšla v Belgrad na podlagi sklepa upravnega odbora DZ v seji dne 5. septembra t. l. v svrhu zaščite interesov delavcev in nameščenecv v sporu, ki je nastal med vlado in predstavniki rudarske industrije, poroča:

Po vsestranski pripravi pri pristojnih oblasteh v Sloveniji, je odpotovala delegacija dne 11. septembra t. l. v Belgrad. Naslednji dan je na daljši konferenci s centralnim tajništvom DZ ukrenila vse potrebno za intervencijo pri raznih resortnih ministretvih. Dne 13. t. m. je pod vodstvom centralnega tajnika dr. Z. Topaloviča obiskala ministra za poljedelstvo g. Pucelja, in ministra za promet. Oba ministra je deputacija podrobno poučila o zadevi ustavitve obratovanja v rudnikih TPD ter obrazložila težke posledice, ki bi nastale za delavstvo in celop-

kupno narodno gospodarstvo, ako državne železnice ustavijo nabavo premoga od strani TPD. Pri imenovanjih ministrstev je delegacija nadalje slišala, da je spor med vlado in rud. podjetniki že poravnani, da pa hočejo slednji ceno sporazuma v doglednem času prevladati na delavstvo v obliki znižanja mezd in podaljšanja delovnega časa. Delegacija je proti tem nameram najodločneje protestirala ter iznesla konkretne dokaze, ki ne dopuščajo znižanja delavskih prejemkov in podaljšanja delovnega časa. Dne 14. t. m. je zainteresirala za stvar ministra za socialno politiko, ministra za trgovino in obrt in ministra za kume in rude ter jih zaprosila za vsestransko pomoč.

Ministrstva so pokazala za vse stvarne utemeljitve in predloge delavske delegacije umevanje in obljubila svojo zaščito.

Delegacija je končno o vsej zadevi informirala še slovenske poslance. V parlamentu je našla poslance Jugoslovanskega kluba, ki so ji po obrazložitvi položaja obljubili, da bodo ščitili delavske interese.

Požar v Beltincih.

V soboto dne 11. septembra ob 10 zvečer je izbruhnil na dvorišču trgovca Petra Osterca v Beltincih v skednju ogenj. Ker se skedenj drži stanovanja, skladišča, naprej pa je hiša s trgovino, je bilo v nevarnosti vse Osterčevo premoženje. Ko so domači ogenj opazili, so takoj alarmirali ljudi po ulicah, da so prihiteli na pomoč k živini; domači pa so rešili oroke, tako so bili otroci in živina v par minutah na varnem. V burnem diru so prihiteli 4 gasilna društva: Beltinci, Gančani, Lipovci in Bratonci. Gasilci so od treh strani gasili vztrajno in požrtvovalno; v kratkem času so ubranili, da se ogenj ni razširil in po dvehurnem delu so bila poslopja popolnoma izven nevarnosti. Gospodar se najprisrčneje zahvaljuje zgoraj imenovanim gasilnim društvom, nadalje g. orožnikom, ki so vso noč stražili in nadzorovali težki položaj, g. inž. Mikužu, nadupravitelju uprave veleposestva in inž. g. Mačku, ki sta priskočila v najhujšem ognju s svojimi delavci na pomoč. Zahvaljuje se tudi č. g. A. Ostercu, kaplanu v Beltincih, ki je ves čas prisostvoval ter odkazoval delavcem delo za čimprejšnjo rešitev. Izreka zahvalo nadalje vsem onim, ki so tako pridno donášali vodo in drugo potrebno, da se je nevarnost omejila.

—o—

POTRES.

Iz Trbovelj nam poročajo: V sredo popoldne ob 2.46 se je čul pri nas kratek, močan sunek zemlje, in to v smeri juga proti severu. Potres je ljudstvo močno prestrašil, ker je bil neobičajno kratek, kakor bi odrezal. — Enako nam poročajo iz Vač, da so tam čutili potresni sunek ob 2.50.

V KRKI JE UTONILA

na Borštu pri Cerkljah zadnji ponedeljek gospodinja Neža Butkovec. Ob 11 je prišla z njive ter se je šla — kot običajno vsak dan — kopat v Krko, ki teče takoj pod hišo. Ker je bila razgreta, sedijo, da jo je zagrabil krč. Našel jo je mož, ki jo je po prihodu s polja ob 12 šel iskat, za neko skalo v vodi mrtvo. Zena je bila noseča.

NAJDEN UTOPLJENEC.

Dne 7. t. m. je utonil v Dravi pod železniškim mostom Martin Novak. Pri Ptujtu so te dni izvele iz reke utopljenca, čigar identitete še niso ugotovili, domnevajo pa, da je to truplo pokojnega Novaka.

Smoking za dame

SMOKING-kostume še vedno moderne, kroji in izvršuje po nenadkriljivem moškem ročnem delu ateljeja tvrdke DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA. Najlepše blago v zalogi po neverjetno nizkih cenah

Slovenci v Italiji

Giovanni Lorenzoni:

Protidržavna propaganda in slovenska duhovščina.

(Dalje.)

Nadaljujemo članek gori imenovanega italijanskega publicista v »Il Resto del Carlino«, kjer obrekuje in denuncira slovensko duhovščino v Italiji:

Njihova organizacija (duhovščine namreč) je popolna, obdobja vredna, da jo moremo vzeti za zgled za morebitno protiorganizacijo, ki bi bila z naše strani potrebna. Organizacija nosi nedolžno ime: Mladika. Sedež ima v Gorici, po deželi pa ima razporejenih 161 podružnic z okoli 10.000 člani obojega spola. V preteklem letu se je na pobudo te organizacije vršilo 400 propagandnih predavanj — zahtevo se mi pravi: ali kulturnih ali političnih? — 280 predstav, nešteti posebnih tečajev. Geslo društva je: Bog in narod.

Ubogi in pošteni Mazzini, v kakšne roke si padel! Kaj naj pomaga skrivati to sveto geslo? To nam pove kolektor te organizacije, ki je razširjen v tisočih izvodih. V njem je odstavek, v katerem bo, kdor zna iskati, odkril »pod tenčico čudnih verzov« brez truda pravi smisel. Tu ga navajam v doslovnem prevodu:

»Vaš klic, slovenski fantje, mora biti: vsi združeni in vsi pripravljeni, da dvignemo iz globočin jezera potopljeni zvon, da bo zvonil v slavo Bogu in narodu ne samo v veselih dneh, ampak še bolj v žalostnih dneh, ko gredo strele in viharji nad naše glave.«

Malo je treba, da razumeš, da ta njihov zvon mora zvoniti v čast Bogu — seveda najprej dobri bog, takoj za njim pa narod, seveda ne italijanski narod! — in da z zadnjimi besedami hoče namigniti na tako zvano zatiranje po tej plemeniti in trikrat dobri Italiji, od katere ti gospodje ne oklevajo prejemati plače, kongruje in nagrade.

In te reči se tiskajo v Gorici, so javno prodajajo v Gorici — uboga in sveta mučenica Gorica! — pred nosom oblastev; ti gospodje Italiji ne samo škodujejo, ampak se iz nje norčujejo.

To kulturno društvo — imenujemo ga še vedno tako — katerega cilje smo ilustrirali v prvem članku, ima ob strani dve močnejši podporni ustanovi: katoliško tiskovno društvo in katoliško šolsko društvo.

K. T. D. ima tiskarno, knjigovoznico in knjigarno, iz katerih izhajajo razne silno vzpodbudne publikacije, kot n. pr. umazan listič, ki nosi bojevit naslov »Goriška Straža« — ime, ki sicer nima pečata izvirnosti (spomnimo se le na sloveče »Die Wacht am Rhein«, a je zelo pomenljivo. Ni številke te srdite in zagrizene časopisne cunj, ki ne bi na kakšen način žalila najsvetejših čuvstev italijanskega ljudstva in ne vem, zakaj se ne prepove, tiskati jo. Potem je še drugi list gospodarskega značaja (»Gospodarski list«, op. ur.), ki smrdi po vse drugem kot po sakristiji, in slednjič so vredne posebne pozornosti — radi strupa, ki ga pod videzom leposlovja širijo — Kalendar in štiri ali pet knjig, ki jih »Goriška Mohorjeva družba« razšira vsako leto v tisočih izvodih med prebivalstvo za smešno ceno petih lir.

Glede to »Mohorjeve družbe« je dobro pomeniti, da je imela pred vojno sedež v Celovcu in ga ima sedaj v Prevaljah v Jugoslaviji. Da bi mogla tiskati tu v Italiji svoje knjige — zakaj uvoz tiskovne iz sosedne države se dovolj strogo nadzoruje in je bil v neki dobi celo popolnoma prepovedan — se je goriška podružnica navidezno odcepila od matice in deluje sedaj kot avtonomen odsek. Toda mi imamo dovolj razlogov, da domnevamo, da so stiki z Jugoslavijo mnogo tesnejši, kot bi nam ti gospodje radi prikazali in da prihajajo iz Jugoslavije finančna sredstva, da zamore družba članom skoro darovati onih pet knjig. (Lorenzoni ima o narodno-obrambenem delu Slovencev v Jugoslaviji predobro mnenje. Op. poroč.) Kako naj si sicer razlagamo, da se prevečkrat prikazuje v Gorici znani duhovnik, profesor in propagandist iz Ljub-

ljane, ki sliči na ime Don Ujčič? (Gospod profesor dr. Ujčič — pa propagandist! — Op. uredn.)

Drugi podporni organ, katoliško šolsko društvo, ima tudi pod seboj razne odseke, med temi dijaško društvo Goriške, federacijo srednošolcev, Pevsko in glasbeno društvo ter Dramatično društvo.

V tesni zvezi s tem katoliškim šolskim društvom je slovensko Alojzijevešče v Gorici, kjer pod skromnim videzom prefekta kraljuje neki Don Terčelj, jugoslovanski državljani, ki so ga poklicali izza meje nalašč zato, da »vzgaja« slovenske gojenice. Ti revčki se sicer posebno ne hvalijo s hranom, toda pošitijo se dobro v tem ambijentu radi čuvstev — ali se spominjate one starikave učiteljice, ki se ni hotela radi čuvstev vpisati v fašistovski učiteljski sindikat? In v tem zavodu je z dovoljenjem šolske oblasti delovala zasebna ljudska šola, ki je bila formalno italijanska, po duhu pa — ah, pustite, naj gospod prefekt vrši svoje poslanstvo! — slovenska.

Pomislite še, da so v to šolo siljeni hoditi gojenici nadškofijskega zavoda, ki sprejema ne samo gojenice in gojenke slovenskih, ampak tudi italijanskih staršev, ki so namenjeni, da postanejo nekoč dušni pastirji goriške, tržaške in poreške škofije! Ali vedo italijanski starši in italijanski škofje Trsta in Istre, kakšno šolo obiskujejo njihovi gojenici? Dozdaj je bila vsaj vzgoja italijanskih gojencev v rokah Italijanov, zdaj ne več. Ali morda bodoči služabniki božji nimajo potrebe, da dobijo vzgojo v ambijentu, nasičenem z italijanstvom, z ljubeznijo in čuvstvi spoštovanja, pokorščine in vdanosti do italijanske domovine.*

Ko pomislimo, da vsej tej organizaciji načeluje generalni štab, ki sestoji iz sedmice duhovnikov politikantov, katerim goriški nadškof — učen in svet mož, toda šibak in upogljiv glede politike, kakor je energičen in strog glede vere — pusti, da vedrijo in oblačijo, je jasno, kako nujno je potrebno, očistiti ambijent. Toliko bolj, ker je nadškof — morda ne brez skrite in kaznjive simpatije — skoraj vse te glavarje razbremenil od dušnega pastirstva in od drugih služb, četudi napram vladni, ki jih plačuje, figurirajo kot kaplani, vikarji, administratorji, knjižničarji itd. Pojdite in pogledajte, v kakšnem stanju se nahaja bogata in dragocena knjižnica bogoslovnega semenišča, za katero bi moral skrbeti eden teh politikujočih duhovnikov! In nekateri teh gospodov ne čutijo niti sramu, da prejemajo od države 150 lir na mesec zato, da v čast božjo ne delajo drugega kot da imajo eno tedensko pridigo v slovenskem jeziku — da, gospodje, v italijanski Gorici se še pridiga (in mnogo) v slovenskem jeziku! — medtem ko ostali čas porabijo za svetna opravila, ki imajo namen, ovrati in uničiti delo za pomirjenje Slovanov in Italijanov, delo, ki ga italijanski fašizem vrši v skupnem interesu... (Dalje.)

* Lorenzoni je bil član frimasonske lože. — Op. ured.

Prosveča

ČEŠKA SODBA O JUGOSLOVANSKIH GRAFIKIH.

Te dni so jugoslovanski grafiki priredili razstavo svojih del v Pragi. »Nar. Listy« priobčujejo sedaj oceno iz peresa I. R. Mareka. Največ pažnje posveča Marek Miljenku D. Gjuriću in pravi, da je njegov ciklus »Rad« najodličnejše delo te razstave. Potem piše: »Poleg Gjurića se odlikujejo kot grafiki, ki se zavedata svoje naloge, Vlado Filakovac in Matej Sternen. Prvi dela motive iz sedanje velemestnega življenja (»Kokot«, »U krčmi«), ki so lahke ilustracijske vsebine z ironično-sentimentalno primesjo, a drugi izdeluje studije glav in aktov, ki imajo potrebno mehko in izrazitost. Ostala grafika napravila vtis na neki način več ali manj prigradnega grafika. Prevladujejo drobne impresije krajepisov in figur, včasih realistične kakor pri Smrekarju, Kralju, Renavčiču, Pečencu, Bučarju, Kulimanu, Šubiću — včasih bolj dekorativne kakor pri Eiku, Kosu, Zagarju. Josu Bužan, slikar vsakega življenja, je po svojem pomenu v Jugoslaviji podoben I. Upkri pri nas (na Češkem); zastopan je s črteži podeželskih anekdotičnih živih pojavov. B. Vavpotičev »Belgrajsko predmestje« je bujno pisano.«

Univ. prof. dr. Rado Kušej:

Izenačenje zakonskih prav v kraljevini.

Referat na drugem kongresu pravnikov v Ljubljani dne 9. septembra 1926.

(Konec.)

Oblika sklepanja zakonov.

Najdelikatnejša točka je oblika sklepanja zakona, in to radi tega, ker ima cerkev, ako se cerkvena oblika pridrži, vsa sredstva v rokah, da zveze, ki bi nasprotovala njenemu pravu, ne blagoslovi. Mogoče je sicer, da država zase uzakoni cerkveno obliko, tako da bi dušebrižnik asistiral poroki kot državni organ. A to bi pomenilo nasilje napram dotični konfesiji v vseh onih slučajih, v katerih bi bilo zadoščeno predpisom grajskega, ne pa obenem predpisom cerkvenega prava. Tako nasilje bi nasprotovalo načelu verske svobode, ki je postavljeno za veroizpovedi ravno tako kakor za posamezne državljane. Primere takega nasilja nam nudita o. d. z. § 77. in tudi sbj. gđj. zak. glede sklepanja mešanih zakonov, pri katerih po civilnem pravu po prejšnja dispensa ni predpisana. Katoliška cerkev je odpravo § 77. o. d. z. občutila kot osvobođenje izpod neosnovanega državnega diktata. Enako je z določilom sbj. gđj. z., »da se mora vsako pravovaljavno lice, tudi še sklo-

pa mešani brak, dati venčati pred pravoslavnim svečnikom«, kar je postalo glede katolikov drugače šele s konkordatom l. 1914.

Istina je, da se da omenjeno nasprotstvo med grajskim in verskim pravom izravnati z zasilnim civilnim zakonom, katerega se smejo stranke poslužiti tedaj, ako verski organ asistenco pri poroki odkloni iz razloga, ki v gravanskem pravu ni utemeljen. Toda po mojem mnenju zasilni civilni zakon ne pomeni polnega uresničenja verske svobode. Svoboda vere in vesti znači, da država obveznosti verozakonov ne prizna in da ščiti vsakega državljanca v njegovi svobodni odločbi, ali se hoče verozakonskih predpisov držati ali ne, ali se hoče na verskih činih udeleževati ali ne. Državljan, ki bi odklonil versko poroko iz svojega prepričanja, sklicevaje se na politično pravico verske svobode, bi bil primoran iz cerkve izstopiti, da se lahko v necerkveni obliki poroči. Ni treba posebej dokazovati, da znači tako zakonito stanje negacijo svobode vere in vesti.

Cerkvena oblika poroke bi predpostavljala, da se grajsko pravo vsebinsko krije v pretežni meri z verskim zakonskim pravom, kar bi imelo za neobhodno posledico diferenciranje zakonskih določil po veroizpovedanjih, a to bi zopet nasprotovalo grajski ravnopravnosti državljanom različnih konfesij.

Pogoj za grajsko ravnopravnost je enotna urejena grajsko zakonsko pravo, ki

mora biti versko indiferentno in mora vsled tega uzakoniti tudi civilno obliko poroke, to je obliko, ki ni verska, da se je lahko poslužil vsak, ki se ne čuti vezanega po verozakonu. Drugo vprašanje je potem, ali naj bo ta oblika izključno veljavna in za vsakega brez izjeme obvezna, ali pa naj se civilno-pravno prizna tudi veljavnost v cerkveni obliki sklenjenim zakonom, seveda pod pogojem, da so stranke zadostile vsem predpisom grajskega prava. Imeli bi na ta način dvoje veljavnih oblik, med katerimi bi stranke lahko izbirale. Mislim, da bi alternativnost oblike, ali verska ali civilna, ne bila v nasprotju s samostojnim enotnim grajskim zakonskim pravom, ker bi za državo izhajala veljavnost verske oblike ne iz cerkvene, ampak iz državne zakonodavne volje. Dušebrižnik bi nastopal pri poroki kot od države avtoriziran organ in njegova dolžnost bi bila, sodelovati šele tedaj, če so vsi pogoji civilne zakonkega prava izpolnjeni. Na eni strani vsakemu dostopna civilna oblika, na drugi strani pa možnost, da se vsak, ki to želi, i nadalje lahko veljavno poroči v cerkvi, to je po mojem mnenju za naše sedanje razmere edina priporočljiva smernica pri zakonskopравни reformi. Tako bi bilo zadoščeno načelu verske svobode, ne da bi bil hkrati verski čut državljanov užaljen. Stvar verkih zajednic bi bila, vplivati na svoje člane, da izpolnjujejo poleg državnih tudi verozakonske predpise. Tako bi ostalo pri ve-

čini naroda pri dosedanjih običajih in državi ne bi bilo treba organizirati popolnoma novih državnih matičnih uradov.

Priznam, da je logična posledica enotnega, na zgoraj opisanih načelih zgrajenega civilnega zakonkega prava civilna oblika poroke ali obligatorni civilni zakon. Toda določilom ustave, meddržavnopravnim obveznostim in zahtevam pravne sigurnosti se lahko zadosti tudi s fakultativno versko poroko, ki bi nadomeščala civilno obliko. Ker tudi s tem sredstvom izhajamo, ga za naše sedanje kulturno stanje in v interesu verskega miru bolje priporočam, kakor obvezen civilen zakon.

Fakultativni verski zakon pa bi kot državno priznana oblika v ničemer ne prejudiciral izključni kompetenci državnih civilnih sodišč v vseh zakonskopravnih sporih. Judikatura cerkvenih sodišč z veljavnostjo za državni forum mora z izenačenjem zakonkega prava neobhodno prenehati. Nemogoče je, da bi v civilnih pravnih razmerah sodila verska sodišča; njih delovanje bo omejeno na območje vesti, njihovim sodbam bo nedostajala izvršna moč. Državna sodišča bodo za vse državljane po enakih principih sodila o veljavnosti in razvezi zakona. S tem bo sedanja pravna nesigurnost odstranjena, na mesto sedanjega kaosa bo stopil trden red, ki bo državi in državljanom v neizmerno korist in cerkvi ne na škodo, ako si bo znala ohraniti svobodo svojih dejanj.

Dnevne novice

Zaupnikom SLSI

Samostojni demokratije hočejo s sleparijami in nasilstvi dobiti v zbornico za trgovino, obrt in industrijo čim največ glasov. Vse svoje agitatorje pozivajo, naj se zadnje dni vržejo v boj za sleherno glasovnico. Ker je treba streti družbo, ki Slovenijo upropašča, pozivamo vse zaupnike, da store svojo dolžnost v polni meri. Pojdite GOTOVO od hiše do hiše in pregledajte, če je vsakdo oddal pravilno svojo glasovnico. Za vsak glas grel Prav tako nam sporočite hitro vse protizakonitosti nasprotnikov, da dobe svoje plačilo.

Tajništvo SLS.

★ Ustoličenje hvarskega škofa. Te dni bo v Hvaru slovesno ustoličen novoimenovani škof Mihovil Pušić. Slovesnosti se udeležijo več katoliških škofov in odposlanec ministrstva za vero.

★ Meščanska šola na Rakeku. Na Rakeku se v najkrajšem času odpre prvi meščanskošolski razred, temu bodo postopoma sledili leto za letom ostali razredi, tako da bo Rakek imel v štirih letih popolno meščansko šolo. S tem je odpravljena boleča vrzel v logaškem okraju, kajti po izgubi Pustojne so morali otroci obiskovati meščanske šole v Ljubljani, ki so itak prenapolnjene. Ta potujoča deca, ki je telesno in v mnogih slučajih tudi duševno propadala, bo odselej imela možnost izobraziti se z manjšimi stroški in z manjšimi fizičnimi napori doma, posebno ker se bo skušala doseči ugodna železniška zveza za otroke tistih krajev ob železnici, ki gravitirajo na Rakek, po preobratu naravno središče logaškega okraja. Seveda je z otvoritvijo meščanske šole na Rakeku napravljen še prvi korak v šolskem oziru. Treba bo misliti na to, da se v doglednem času odpre v kakem drugem kraju okraja šole, ki bodo pripravile absolvente meščanske šole na Rakeku za praktične poklice. Taka šola bi bila n. pr. lesna obrtna šola v Logatcu, kjer se lesna obrt razveseljivo razširja in kjer se bodo v kratkem potrebovali strokovnjaški delavci. Istotake važnosti bi bila tudi gozdarska šola — morda v Starem trgu. Vse to so sicer problemi za bodočnost, ali treba bo že sedaj misliti nanje. Pred preobratom so podobne načrte izdelovali okrajni šol. sveti, sedaj bodo morala županstva prijeti zadevo v svoje roke.

★ Dvodnevni praktični tečaj za uporabo sadja in povrtnin na kmetijski šoli v Št. Jurju pri Celju se vrši dne 27. in 28. septembra. Tečaj in prenočišče je brezplačno, celodnevna domača prehrana (kdor jo želi) pa stane 15 Din. Za one, ki ne morejo biti dva dni odsotni in za katere ne bi bilo nočišče na zavodu, zadostuje tudi prvi dan, ko se bo v glavnem demonstriralo vkuhanje sadja. Udeležba naj se sporoči po dopisnici. — Ravnatelj ing. Petkovšek.

★ Pretiskane znamke in dopisnice ne pridejo v promet s 1. oktobrom, kot se je prvotno nameravalo, ampak bržkone s 15. oktobrom ali šele s 1. novembrom. Pri nakupu pretiskanih znamk bo treba plačati obe ceni: prvotno in z rdečo barvo dotisnjeno. Znamke po 25 par se na ta način podražijo za 25 par, one po 50 par do 8 Din za 50 par, višje znamke pa za 1 Din za vsak izvod. Dopisnice se podražijo za 50 par. Pri onih pošiljatelj, kjer se plačuje poštnina v gotovini, povizek ne pride v poštev.

★ Iz finančnega ministrstva. Za generalnega ravnatelja državnega računovodstva je imenovan dr. Mika Jovanović, dosedanji generalni ravnatelj direkcije državnih dolgov. Na

njegovo mesto pride Vojin Djuričić, dosedanji načelnik proračunskega oddelka.

★ Poljedelska fakulteta se preseli v Zemun. Belgrajsko poljedelsko fakulteto premeštuje v Zemun, kjer so v to svrhu kupili veliko vojašnico in vinograde.

★ Višji tečaj za poštarje. V ministrstvu za pošto in brzojav pripravljajo pravilnik za višji kurz na pošto-brzojavni šoli v Belgradu.

★ Iz poštne službe. Upokojeni sta poštni uradnici Vera Fischer v Ljubljani in Olga Vozel v Trebnjem.

★ Iz gozdarske in rudniške službe. Imenovani so po službeni potrebi: pri direkciji državnega rudnika v Vrdniku za prometnega upravitelja ing. Viktor Šinkovec, dosedanji ravnatelj pri direkciji državnega rudnika v Zabukovci za vršilca ravnateljske dolžnosti ing. Ferdinand Šinkovec, dosedanji prometni upravitelj pri direkciji državnega rudnika v Velenju; pri okrožnem rudarskem uradu v Celju za starešino ing. Kornel Ferjančič, dosedanji prometni upravitelj pri direkciji državnega rudnika v Mostarju.

★ Nov državljani. V jugoslovansko državljansko zvezo je sprejet dosedanji ruski državljani Dimitrij N. Safonov, strojevodja v tovarni kemičnih izdelkov v Hrastniku.

★ Iz zemljemerske službe. Za načelnika pri agrarnih operacijah mariborske oblasti je imenovan dosedanji agrarni geometer Fran Avčič.

★ Iz carinske službe. Imenovani so: pri glavnih carinarnicah I. vrste: v Belgradu na Savi za glavnega revizorja Peter Ubavkić, upravnik carinarnice v Mariboru (po službeni potrebi); v Mariboru za upravnika Dragotin Bogner, upravnik carinarnice v Nišu (po službeni potrebi); v Ljubljani za revizorja Karel Gergić, upravnik carinarnice v Vinikovich (na prošnjo).

★ Iz finančne službe. Imenovana sta po službeni potrebi: pri okrajni upravi finančne kontrole v Nišu za komisarja finančne kontrole Božidar Radjović, komisar finančne kontrole v Novem mestu; pri okrajni upravi finančne kontrole v Novem mestu za komisarja finančne kontrole Vasa Anančić, komisar finančne kontrole v Nišu.

★ Iz Uradnega lista. Uradni list z dne 15. septembra 1926. objavlja poleg raznih uradnih razglasov: Pravilnik o ureditvi in poslovanju državne zaloge šolskih knjig in učil v Ljubljani; Odločbo o prevozu agrarnih agrarnih naseljenikov in njih inventarja; Pravilnik za izvrševanje odločbe o brezplačnem prevozu naseljenikov, njih inventarja in o tem, kako je plačevati vozino za prevoz po državnih železnicah in ladjah v državni eksploataciji in po privatnih železnicah in ladjah; Pojasnilo člena 19. v zvezi s členom 7. v predlogu zakona o obliči carinskih tarif.

★ Se je čas, da tudi ti poskusiš za 10 Din dobiti nov, štirisedežen avto, mladega konja, molzno kravo, radioaparata, moško kolo, obleko itd. v izredno bogati loteriji Katol. prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami, ki ima 1000 dobitkov. Ako naročiš 10 srečk, dobiš 3 srečke brezplačno; če pa naročiš 100 srečk, si zaslužiš 400 Din. Za naročilo zadostuje dopisnica, naslovljena na Loterijski odbor v Sv. Petru pod Sv. gorami. Srečke se dobe tudi po vseh trafikah v Ljubljani, Mariboru itd.

★ Redna letna skupščina Društva kmetijskih strokovnjakov za ljubljansko in mariborsko oblast se vrši v soboto in nedeljo, 18. in 19. septembra 1926 v Mariboru na vinarški šoli. Poleg ureditve društvenih zadev predvideva program skupščine razprave o stanovskih in kmetijskih, odnosno splošno

narodno - gospodarskih vprašanjih. Oficialni sporod skupščine je razviden iz »Kmetovalca« z dne 31. avgusta t. l. Dolžnost vsakega društvenega člana je, da tej važni skupščini prisostvuje. Pristop imajo tudi absolutni kmetijskih šol, ki še niso člani, ako jih vpeljejo kmetijski strokovnjaki člani. Da se olajša udeležba na skupščini, je izposloval odbor dvodnevno odsotnost (brez potovanja) za vse društvene člane, ki so v kmetijski javni službi. — Tovariši privatni kmetijski nameščenci ali oni, ki so samostojni gospodarji, imajo, ako se skupščine udeležijo, v času od 16. do 21. septembra t. l. pravico do polovične vožnje na državnih železnicah. Pri potovanju na skupščino kupijo celo karto do Maribora in jo dajo na odhodni postaji žigosati z mokrim žigom. Ta karta, ki je v Mariboru ni oddati, bo veljala z društveno legitimacijo za brezplačno vožnjo nazaj. Legitimacijo bo prejel vsak udeleženec na zborovališču. — Člani, ki se še niso prijavili, naj sporočijo takoj odboru, če se bodo udeležili povodom skupščine skupnega obeda in večerje od 18. na 19. in event. od 19. na 20. septembra t. l. Za vse to so potrebne prijave in naj priprišejo zamudniki sami sebi, ako jim odbor v tem oziru ne bo mogel iti na roko. — Spored družabno-poučnega zleta dne 19. septembra se bo objavil na dan skupščine.

★ Smrtina kosa. V Dubrovniku je umrla ga. Ivanka Čingrija, soproga dr. Melka Čingrije.

★ Zbirka za poplavlence na Hrvatskem. Zagrebški narodni odbor za zbiranje prispevkov za poplavlence je zbral vsega 300.000 dinarjev. Denar je razdelil sam in odklonil zahtevo centralnega odbora v Belgradu, da bi zbrane prispevke poslal v Belgrad.

★ Napad na dr. Bulata. Predsimočnim je v Splitu kočijaž Paško Fradelić na ulici napadel dr. Eda Bulata, sina dr. Gaja Bulata, in ga težko ranil na glavi in roki. Pri padcu si je dr. Bulat razbil tudi kost na kolenu. Dr. Bulata so prenesli v splošno bolnico, nato pa v sanatorij. Napadalec Fradelić je na policiji izjavil, da se je hotel nad dr. Bulatom maščevati, ker je dr. Bulat sodeloval pri nedeljskih političnih izgrelih, v katerih so samostojni demokrati Fradelića težko pretepli.

★ Polaganje temeljnega kamna za aerodrom v Kraljevu. Dne 12. t. m. so v Kraljevu v navzočnosti vojnega ministra na slovesen način blagoslovili temeljni kamen za veliki novi aerodrom. Obred je izvršil vladika Jefrem iz Žiže.

★ Kriza na srednji tehnični šoli v Belgradu. Na srednji tehnični šoli v Belgradu so zaradi nove uredbe o honorarijih podali ostavko vsi honorarni profesorji, 26 po številu. V službi so ostali samo 3 stalni profesorji. Na šoli bi se moral začeti pouk dne 20. t. m.

★ Razveljavljanje volitev v srbskih občinah. Državni svet je v svoji seji dne 14. t. m. razveljavil občinske volitve v 11 občinah v Srbiji.

★ Potres. V sredo, dne 15. septembra 1926 sta seizmografa v ljubljanskem zavodu za meteorologijo zabeležila potres ob 14. uri, 47 minut 45 sekund na razdalji 60 km od Ljubljane. Po došli poročilih so potres čutili tudi v Trbovljah. Prosimo cenjene poročevalce, da nam o potresu poročajo, v slučaju da so ga čutili. Obenem vabimo vse one, ki bi hoteli o potresih poročati, da se pisмено javijo omenjenemu zavodu.

★ Požar v Kočanih. V Kočanih je 14. t. m. požar uničil zgradbo okrajnega glavarstva. Poslopje je zgorelo do tal; del arhiva so rešili.

★ Vprašanje jadranske železnice. Gener. ravnatelj železnice Mih. Ilić je s strokovnjaki odptoval, da pregleda ozemlje, po katerem naj bi tekla jadranska železnica. Pregledal bo ozemlje pri Splitu in Kotoru.

★ Bolečine in tiščanje v želodcu, zaprtje, gallobo v črevesju, slabo prebavo, glavobol, belino na jeziku, bledico odpravi, kdor pije naravno »Franz-Josef« grenčico, en kozarec zvečer preden gre spat. Zdravniki-specialisti za bolezni v prebavilih pravijo, da je treba »Franz-Josef« vodo toplo priporočati kot zelo smoteno, domače zdravilno sredstvo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Ljubljana

○ Občni zbor ljubljanske sekcije Profesorskega društva se bo vršil v nedeljo, dne 19. septembra, ob pol 9. uri zjutraj v risalnici ljubljanskega učiteljskega. Na dnevnem redu sta poleg običajnih formalnosti in sklepanja o samostojnih predlogih tudi dva referata. Referent v ministrstvu prof. Lapa je bo poročal o uradniškem zakonu in njega uporabi s posebnim ozirom na profesorje, ravnatelj Hočev var pa o načrtu puenostavitve šolske administracije, ki ga je izdelal poseben osek odbora ljubljanske sekcije. Udeleženci bodo letos prvokrat dobili na običnem zboru tiskano poročilo o društvenem delu v minulem poslovnem letu. Odbor se je odločil za ta korak v želji, da bodo vsi člani obveščeni o pomenu društva in o delu v društvu. Na ta način se bo tudi ustvarila v društvu tradicija, ki bo kazala naslednjim odborom, kaj se je v društvu že delalo, kaj se je že doseglo in kje je treba nanovo zastaviti. — Profesorji, ki bodo prišli v Ljubljano že v soboto, lahko prenočujejo v Akademskem kolegiju v Kolodvorski ulici.

○ Šentpetersko prosvetno društvo vabi svoje člane, da se udeležijo sv. maše, ki se daruje v soboto ob 7. uri po pok. gospodu Francetu Zan z Ambrožovega trga. V nedeljo ob 7. uri pa po pok. gospej Ivani Jeglič z Sv. Petra ceste.

○ Razširjenje strokovne šole. Ministrstvo trgovine in industrije je z razpisom številka 12.030/VII z dne 11. avgusta 1926 pretvorilo obstoječo enoletno mizarsko in strgarsko mojstrsko šolo pri tehnični srednji šoli v Ljubljani v dvoletno mizarsko in strgarsko delovodsko šolo. Gojenci se bodo premajali v to šolo vsako drugo leto.

Maribor

□ Letošnje birme v lavatinski škofiji so končane. Birmanje je bilo: v Mariboru 1039, v dekaniji Jarenina 907, Videm 2761, Kozje 2060 in Rogatec 1782, skupaj 8549.

□ Mariborski gledališki abonma. Lanjskim abonentom so prostori rezervirani do četrtka 16. t. m. Priglasila za nove abonentne pa se sprejemajo do četrtka, 23. t. m. Abonma se plačuje v osmih zaporednih mesečnih obrokih, prvi pri vpisu. — Kuponi se ukinejo, zato pa se uvedejo bloki (za 30 predstav) tudi za uradnike (po znižanih cenah in na obroke). Abonma je neprenosljiv na drugo osebo in med sezono neodpovedljiv.

□ Poslovilni večer rezervnih častnikov se je vršil sinoči v restavraciji Union. Udeležili so se ga poleg rezervnih častnikov njihovi aktivni tovariši. V obeh mariborskih polkih, artilerijskem in pehotnem, je absolviralo enomesečno orožno vajo 12 rezervnih častnikov.

□ Vrnitev inženerske podčastniške šole. Gojenci mariborske inženerske podčastniške šole so se nahajali na praktičnih vajah v Slavonskem Brodu. Včeraj so se vrnili nazaj v Maribor. Na kolodvoru jih je sprejela vojaška godba.

□ Iz mariborske požarne brambе. Dne 14. t. m. so potekla tri leta, odkar je bil izvoljen za kapetana mariborske požarne brambе g. H. Voller. Pod njegovim neutrudnim vodstvom se je mariborska požarna bramba in njej priključeni rešilni oddelek tako razvil, da je danes gotovo najbolje organizirano in oskrbljeno gasilno društvo v državi. G. Vollerju so njegovi tovariši-gasilci priredili za triletnico majhno slavnost ter mu izročili častno darilo.

□ Ljudski oder v Mariboru. Uprava in artistični osek imata danes, v petek ob 18. uri skupno sejo v pisarni Prosvetne zveze, Aleksandrova c. 6. Prosim vse člane uprave, da se seje zanesljivo udeležijo. — Predsednik.

□ Znanost razširjenje tovarne. V Melju in sicer v Trstenjakovi ulici 23 je tovarna »Unio«, kjer se izdeluje pasta za čevlje, sveče iz parafina in papir za lovljenje muh. Ta tovarna je zaposlovala dosedaj 80 delavcev, a bo povečala obrat v toliko, da bo dnevno na delu 120 delavcev. Posebnost te tovarne bo podzemeljska cisterna za terpentini, ki bo vsebovala 15 tisoč litrov. Ta terpentinov rezervoar bo največji v Mariboru.

□ Preselitev mestnega stavbnega urada. Mestni stavbeni urad se je preselil v sredo z Glavnega trga v novo mestno hišo v frančiškanski ulici.

□ Asfaltiranje cest. Mestni stavbeni urad bo začel koncem tega meseca asfaltirati trotoarje v na novo potlakovani Vetrinjski ulici in pred novima mestnima hišama v Smetanovi in Frančiškanski ulici.

□ Stavbena podjetnost krog bivše dragonske vojašnice. Znanj industrijalec Braun je že začel s prezidavo nekaterih delov bivše dragonske vojašnice v tkalnico in predilnico, kjer bo znanoleno večje število delavcev in do-

Orli v Rimu.

Padova, dne 8. sept. 1926.

Na predvečer Marijinega praznika so goreli po Apeninih številni kresovi. Zažarele so umetne luči, proti nebu so švigale ognjene kače. Vse to je veljalo kot večerni pozdrav prazniku. Ko se je naš vlak blizil v zgodnjih jutranjih urah Padovi, tedaj smo čuli prvo ubrano zvonjenje zopet v pozdrav Mariji — vse to nam priča, da Italijani časte vneto nebeško Kraljico. Okrog 5 zjutraj smo dospeli v Padovo, ki se imenuje tudi mala Florenca, katera je poleg Rima in Assisija najbolj obiskovana božja pot, saj tod počiva il Santo — tako imenujejo sv. Antona Padovanskega. Celotno mesto naredi na obiskovalca resen utis. Ulice snažne, poslopja veličastna po zgodovinski arhitekturi n. pr. Palazzo della Ragione. Notranjost te palače človeka osupne po svoji veliki dvorani, 82 m dolgi in 27 m široki, okrašenj z vsemi mogočimi slikami, znaki itd. Pot nas je zanesla v Prato della Valle, otoček poln zelenja in poln kipov. Nas to jutro niso zanimali toliko vtopi in palače, kakor grob sv. Antona Padovanskega, priprošnjika za raznovrstne bolezni, posredovalca izgubljenim, zdravniku bolnim pa tudi mogočnega priprošnjika onim, ki bolehalo na srčnih ranah. Veličastna bazilika — zmes vseh slogov se dviguje nad njegovim grobom. Na levi strani se dviguje mogočen oltar. Na drugem loku stoji napis: Divo Antonio Confessori sacrum. Nekoliko nižji pa blesti rekt: Gaude Felix Padua.

quae thesaurum possides — vesel se srečna Padova, da hraniš tak zaklad. Pri tem oltarju smo imeli jutranjo božjo službo. Potem, ko smo svetniku priporočili, kar nam je težilo srce, smo si ogledali notranjost cerkve. Kapele okrog glavnega oltarja so dokaj lične. Tudi strop je tukaj že poslikan, medtem ko je glavna ladjja še brez okrasov.

Na prostornem trgu smo občudovali Donatellovega jezdec Gattamelata imenovanega. Nakar smo pohiteli na kolodvor, odkoder smo se odpeljali ob pol 10. uri proti naši zadnji postaji — Benetkam.

Kaj se vam zdi, pastirčki vi?

»Slovenec« štev. 202 od 5. sept. 1926 prinaša v podlistku članek profesorja dr. Joža Lavrenčiča z naslovom: † Hilarij Zorn, v katerem med drugim doslovno navaja:

»Res, da Zorn ni bil pesnik prvega reda, a ena njegova pesem bo preživela tudi Gregorčiča, ker bo živela med goriškimi Slovenci, dokler bodo praznovali najlepši praznik v letu — sveto noč Rojstva in peli ono čudovito nežno

Kaj se vam zdi,
pastirčki vi,
Ali ste kaj ališali?

v kateri je za Goričana vsa poezija svete noči in so v njej najljubši in najlepši svetonočni

spomini prav do one polnočnice, ki jo je kot otrok prvič slišal.

V tej božičnici bo dr. Zorn živel, njegova je.

Ker je navedena trditev dr. Lavrenčiča netočna, navajam podpisani v pojasnilo naslednje:

V prvi izdaji PESMI V GODOVE IN PRAZNIKE CELIGA LETA. — Spisal L. Dolinar — Izšli 1831. leta, je na strani 44 kot 5. božična pesem: Kaj le sdi patfirzhiki al lte kaj filifhali. Glorja in excelsis Deo, tako Angelji pojejo Bogu zhaft na vilokimu in mir dobrim ludem. Ista pesem je v »Napevih za godove in praznike« (izdanih l. 1831.) na strani 17, ki se v glavnem vjema z znanim goriškim napevom. V Kokošarjevi zbirki narodnih pesmi se nahaja pesem: »Kristjani, kaj se vam zdi«, in sicer tekst v zvezku X. na str. 3, napev pa pod št. 128 po Kokošarju nabranih napevov, ki je po besedilu in napevu varijanta k Dolinarjevi pesmi: Kaj se vam zdi.

Če se vpošteva dejstvo, da je Dolinar izdal svoje pesmi za godove in praznike leta 1831., med tem ko je pok. dr. Hilarij Zorn bil rojen še-le leta 1847., se z gotovostjo lahko sklepa, da predmetna pesem ni od pokojnega dr. H. Zorna niti po tekstu niti po napevu, izvemši slučaj, da bi šlo le za malenkostno in nebitveno varijanto Dolinarjeve pesmi, ali točneje pesmi, objavljene v Dolinarjevi zbirki.

Roman Pahor, organist,
Renče pri Gorici

lavk. Takoj za bivšo vojašnico v Stritarjevi ulici 37 bo pozidal naš somišljenik mesar Franc Bach prostorno mesnico, prekajevalnico in lepo novo gospodarsko poslopje. G. Bach je kupil stavbeni prostor od mizarja Horvata.

□ **Pritožbe mariborskih trafikantov in kadilcev.** V Maribor je dospelo in bilo razdeljeno na trafikante v zadnjem času zelo veliko popolnoma plesnjivega cigaretnega tobaka. Tobak je tako pokvarjen, smrdljiv in zdravju škodljiv, da sploh ni za pušenje. Kadilci vračajo plesnive pakete trafikantom in seve med kregom, a trafikant je nedolžen in ima radi zaničernosti monopolne uprave znatno škodo. Pisec teh vrstic je videl na lasne oči, kako je trafikant odvil 6 paketov in vsi so bili čisto skvarjeni po plesnobi. Monopolska uprava bo morala ta skvarjeni tobak vzeti nazaj, ker vendar ne gre, da bi trpela radi malomarnosti monopolne uprave trafikant in kadilec znatno škodo.

Ptuj

⊕ **Francoski krožek** vabi na redni občni zbor, ki se vrši v petek, 24. septembra, ob 19. uri v Narodnem domu. V slučaju nesklepnosti se vrši drugi občni zbor uro pozneje pri vsakem številu navzočih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora in poročilo odbornikov. 2. Poročilo preglednikov. 3. Odobritev poročil. 4. Volitve novega odbora. 5. Slučajnosti. Nato sledi predavanje tajnika Goršeta o Parizu.

Uršnika

Pevski koncert. Opozarjamo vse ljubitelje lepega petja na pevski koncert, ki se vrši v nedeljo zvečer ob pol osmih v dvorani Rokodelskega doma. Ker se bodo poleg modernih izvajale tudi pesmi starejših skladateljev, bo imel vsakdo priliko presoditi, kaj mu gre bolj k sreči. — Po koncertu se vrši ustanovni občni zbor pevskega društva sv. Cecilije, ki se bo začelo takoj razvijati s sprejemanjem pevcev, z vežbanjem v teoriji in s gojitvijo naše lepe narodne pesmi. S tem bo usreženo vsem onim, ki imajo posluh in veselje do pevske umetnosti.

Odlikovanje. Mlekarska zadruga na Vrhniki je razstavila na jesenski razstavi v Ljubljani svoje mlečne proizvode ter prejela za polemontalski sir bronasto, za I. čajevo maslo istotako bronasto kolajno, za II. vrste maslo pa povalno priznanje.

Vranci prisad se je pojavil pri goveji živini g. okrožni živinodržavnik sta potrebno ukrenila, da se živinska bolezen ne razširi.

Orla so ustanovili v nedeljo v Bervkah o priliki cerkvenega žegnanja. Na veselici, ki se je ob tej priliki vršila, je sodelovala godba z Vrhnike, ki je prvič tako častno izvršila svojo nalogo, da so bili vsi navzoči polni pohvale o njej. Ta naša godba, ki si je nabavila lične čepice, obeta postati prvovrstna in bo v nemali meri pomagala širiti kulturo med našo mladino.

Občni zbor Vrhnškega orlovskega okrožja se vrši v nedeljo dne 3. oktobra t. l. ob 11. uri dopoldne v Rokodelskem domu na Vrhniki s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo okrožnega odbora. 3. poročilo preglednikov. 4. volitev odbora. 5. vadijskega zbora in razsodišča. 6. predlogi. 8. slučajnosti.

Trbovlje

☆ **Predlog.** Imamo novi vodovod, ki je stal nekaj okoli 5 milijonov dinarjev. Mislimo, da bo dano širšemu prebivalstvu in ne samo onim, ki imajo kaj pod palcem, prilika, da bodo prišli do dobre pitne vode. Vidimo pa n. pr. pri »Marketu«, da hodijo nje stanovanke po vodo ali v Trboveljico ali pa daleč dol k Dimniku. Pri hiši pa stoji hidrant in če je vodnjak predrag, naj bi se dovolilo stanovalcem, da smejo uporabljati hidrante, in če bi šla občina stanovalcem še bolj na roko z napravjo stajala ob hidrantu, bi si stanovanke prihranili marsikatero zabavljico, ki pade večinoma na račun občine.

Hrastnik

Prosveta. Pretekli dve nedelji sta imela sportni klub Krekove mladine in sportni klub »Svoboda« dve prijateljski tekmi. Krekovi so obakrat zmagali premagali.

Pretep. Na praznik v sredo je neki fant poklical iz stanovanja krojača R. Rebeza na Brnici ter ga močno pretepel, tako da bo dalje časa za delo nesposoben.

Slovenska krajina

Is »Naših novic.« V kratkem bodo v Slovenski volitve v trgovsko-industrijsko zbornico. Vse stranke močno agitirajo, klerikalci in samostojni demokrati imajo lastno listo. Svoje liste imajo tudi oni trgovci in industrijci, ki so za to, da se v to stvar ne meša politika. — Pomislili smo zato, da slovenska javnost vidi, kako »dobro« so informirani naši neodvisni listi.

Nova šola. V Nedelici se letos odpre nova osnovna šola. Za učitelja je imenovan g. Alojzij Papis. Ker bo šola dvorazredna, eno učno moč še pričakujemo. Nedelica je do sedaj spadala pod šolsko območje Turnišča. Ker pa bi Nedelice radi imeli lastno šolo, so dali predelati območje poslopje, kjer so stanovali prej notari, in sedaj je res vse v toliko v redu, da se lahko začne pouk. Šola je bila potrebna, ker je bila šola v Turnišču prepolna.

Veselite se prireditelji preteklo nedeljo ognje-gasni na Hotizi. Zoper veselico kot dobrodelno prireditve nimamo nič, četudi ni bilo ravno lepo, da so se veselili prostori v gostilni krasili tudi pred-poldne v nedeljo, ko so se drugi ljudje zbrali pri cerkvi. Priporočili pa bi to, da bi od ognje-gascev pričakovali kake druge prireditve, ki bi narodu nudila plemenit duševni užitek in bi tudi gasil-skemu društvu prinesla več uspeha.

Dopisi

Sv. Vid nad Cerkljo. Pri nas imamo takorekoč novo cerkev: streha in zunanja stran prebarvana, notranjost poslikana. Naš stari mojster, akad. slikar g. Simon Ogrin nam je prav prijetno in pristrženo poslikal našo cerkev, tako da so vsi zadovoljni. Kdor ne verjame, naj pride na naš prijazni grič in bo videl, da ne lažemo.

Dravograd. Umrl je pretekli teden v ljubljanski dr. bolnišnici Josip Vatovec, bivši priprav. fin.

kontr. v Dravogradu, v 84. letu starosti. Ugrabila ga je zavrtna morilka — jetika. Rajni je bil mirnega in treznega značaja ter nad vse vester in natančen v službi. Rojen je bil na Primorskem, kjer mu še živi njegov oče, katerega je rajni, dokler je še bil v službi, s svojimi bormi prihranki podpiral. Njegovi tovariši iz Dravograda ga bodo ohranili v blagem spominu.

Stari trg pri Ložu. Zadnje tedne so bivali v dolini elgani godci pod vodstvom starega Davida Rajharta in Ane rojene Höld. V soboto 11. septembra je bila v župni cerkvi krščena Ema, hči Suzane, stara 28 let. Boter je bil g. Josip Udovč, botra pa gđ. Kristina Mlakar. V nedeljo 12. septembra pa je na Vrhniki po službi božji g. župnik Jernej Hafner poročil Emo in Vilibalda Rajharta, katerima so razni dobrotniki pomagali napraviti dobro ohoet. Svatje so prišli iz družine Rudolfa R., ki je bivala v Loškem potoku. Vsi še žalujejo za slavnim Aleksandrom R., ki je lani umrl. Vsi vaščani, ki so imeli pred seboj Rajharte, jih hvalijo, ker so

mirni, civilizirani in nikomur niso storili nobene škode. Ema je prejela tudi prvič sv. zakramente 12. septembra.

Sr. Neža na Brdih, Sele. (Blagoslovljanje zvona.) Ker so imele sedaj vse sosedne fars svoje lepe nedelje in smo mi bolj skromni in ponižni ljudje, smo čakali z novim zvonom dva meseca. V nedeljo 12. septembra pa smo ga ob najlepšem vremenu in veliki udeležbi vernikov vendar blagoslovili. Novi zvon se ujema zelo lepo s prejšnjim, ki smo ga blagoslovili lani. Oba delata čast tovarni na Jesenicah. Srečno v zvonik potegnili in brzo ustalirala sta ga tesarski mojster Fr. Kave iz Guštajna in Duralov Tomček, Anton Luter. Vsi smo bili veseli, ko sta med procesijo in sv. mašo pela že oba zvona. Največ se je trudil kakor za prvega tako tudi za tega cerkveni ključar Fr. Grilč in njegov nečak in boter zvonu Joško Grilč, mladi šolarjev gospodar na Selovcu v šentjanski fari. Oba kakor vsem dobrotnikom naj po priprošnji sv. Neže bogato Bog poplača!

Porotna zasedanja.

LJUBLJANSKA POROTA.

14 letni ropar v Komačevi menjalnici.

ŽRTEV ŠUNDA IN KINA. — SLAJEN ZAGOVOR DR. BREJCA.

Včeraj se je vršila zadnja porotna obravnava v tem zasedanju. Ta obravnava pa je bila vsebinsko, posebno pa s socialnega stališča najbolj zanimiva in v svoji strašni tragiki globoko poudena.

Kot obtoženec je nastopil bivši učence II. razreda I. državne gimnazije v Ljubljani Ivan Metelko, rojen v Mörsu na Westfalskem, pristojen in stanujoč pa v Ljubljani, Vidodanska cesta št. 8.

Porotnemu senatu je predsedoval višji sodni svetnik Antloga, votanta sta bila sodni svetnik dr. Mohorič in pa okr. sodnik Kralj. Državno pravništvu je zastopal namestnik državnega pravdnika dr. Mastnak, zagovarjal pa je obtoženca odvetnik dr. Brejca. — Porotna dvorana je bila nabito polna.

Obravnava je trajala od 9 dopoldne do pol 2 popoldne. — Po zapisezi izrečenih porotnikov je prebral predsednik senata

OBTOŽNICO.

Ivan Metelko, dijak iz Ljubljane, je kriv, da je v petek dne 2. julija letos Josipino Komačev, soprogo lastnika menjalnice v Kolodvorski ulici, udaril z gumijevko (pendrek, kakršnega imajo tudi ljubljanski stražniki) močno po glavi v namenu, da bi se polastil njenega denarja in drugič, da je koncem meseca junija letos v svoji dijaški knjižnici spremenil rede in pripisal in redoval nekatere predmete, tedaj popačil javno listino.

V razlogih navaja obtožnica sledeči dejanski stan: Obtoženi Metelko je ukradel svojemu očetu 2000 Din in pobegnil s tem denarjem v spremstvu tovariša Lebesa v Nemško Avstrijo. Begunca sta se potepala en teden po Gradcu in Dunaju. Ko jima je postal denar, sta se vrnila zopet v Ljubljano. Toda bolezen potepanja se jih je prišla in nista imela več obstanke. Za potovanje pa so potrebna sredstva. In pri ugrabljanju, kje bi dobila denar, se je spomnil obtoženi Metelko, da bi bilo najlažje priti do denarja v menjalnici, kjer imajo vrh tega še tudi razne tuje valute, ki bi jima na poti prav dobro služila. In tako je bil sklenjen napad na Komačevu menjalnico. Napravila sta prav podoben načrt, katerega sta sestavila celo pismeno in sta izvršila v petek 2. julija zjutraj napad. Obtoženi Metelko je šel v menjalnico, njegov mlajši tovariš Lebes pa je ostal na cesti za stražo. Napad pa se Metelku ni posrečil in so ga že na begu iz menjalnice prišli in odvedli v zapore.

ZASLIŠANJE OBTOŽENCA.

Obtoženec, za svoja leta visoko rasel fant, odgovarja popolnoma mirno in brez razburjenja. Po ugotovitvi generalij ga vpraša predsednik: »Povejte, ali ste krivi?« — Obtoženec: »Ne!« — Predsednik: »Kako to, da ne, sedaj nam pa vse natanko povejte!« In obtoženec govori: »Obiskoval sem drugi razred gimnazije, v knjižnici pa sem napravil iz drugega četrti razred in tudi rede sem moral malo popraviti. Tiste dni smo se sešli jaz in pa moja tovariša Lebes in neki Žilič pod Tivoli. Vsi smo imeli slaba spričevala in ugrabili smo kam bi šli. Zmenili smo se, da se snidemo drugi dan ob 9. uri. Prišla sva pa samo z Lebesom, Žilič je izginil in od takrat ga tudi nisem več videl. Jaz sem prinesel na sestanek 2000 dinarjev, katere sem ukradel očetu iz hranilne knjižnice »Ljudske posojilnice« v Ljubljani. In s tem denarjem sva se odpravila s tovarišem dne 6. julija ponoči k Sv. Ilji ob avstrijski meji, kjer sva se prihotapila po dolgi, naporni in nevarni nočni hoji v Avstrijo.« — Zagovornik: »Pa s kakšnim namenom sta šla v tujino?« — Obtoženec: »Nič, z nobenim pravim. V svet sva šla.« — Zagovornik: »Naravnost otročje!« — »No in od tam sva šla,« tako nadaljuje obtoženec, »na Lipnico in v Gradec. Tam sva nekaj časa čakala tovariša Žiliča, kateremu sva pisala, da naj pride za nama, ko pa ga je ni bilo, sva se odpravila na Dunaj. Tam pa so naju v prenočišču pri Strainzu prijeli, ker nista imela potnih listov in so naju aretirali. V zaporu sva prenočila, drugo jutro pa so naju, ko so videli, da sva nedolžna študenta, izpustili in ubrala sva jo naravnost proti domu. V Mariboru pa sva zopet ugrabila, kam bi šla. Jaz sem bil za Italijo, Lebes pa zopet za Avstrijo, toda na vse zadnje pa sva prišla zopet v policijski zapor. Tam sva prenočila in drugi dan so naju zopet poslali naprej v Ljubljano. Toda to naju ni oplašilo, ostala sva pri sklepu, da greva v svet. Seveda pa se bova za drugo pot malo boljše preskrbela z denarjem in drugimi sredstvi. In tam ob tivolskem ribniku smo si napravili zopet trije načrti o napadu v menjalnico, katerega je Lebes tudi pismeno sestavil in smo se ga naučili kot se nauče igralci svoje pisane vloge. (Ta načrt je, kakor je kasneje poudarjal zagovornik, sestavljen prav po indijansko.) Zmenili smo se pa takole: Jaz grem notri — udarim s pendrekom — ona pade — omedli — notri stopi tovariš — stopiva k blagajni — vzameva denar — na kolodvor — z brzovlakom na Francosko — v Pariz — Lyon. No, ni res, tako sva naredila, samo s to razliko, da sem udaril premalo in ona ni omedlela, marveč zakrčala, da je moj tovariš izginil, mene pa so prijeli in zaprli. Pendrek za napad mi je kupil Lebes za 40 dinarjev.« — Predsednik pokaže čisto nov policijski pendrek, s katerim je bila gospa Komačeva udarjena. — No in sedaj opisuje obtoženec popolnoma mirno, kako je izvršil

NAPAD.

»Stopil sem v menjalnico in jo vprašal za denar. Ki ona štela franko in dolarje, bi jo bil že lahko udaril, toda v tistem hipu sem jo samo opazoval in sem čisto pozabil, po kaj sem prav za prav prišel v menjalnico. Ko mi je povedala, da mi lahko da za 10.000 dinarjev tuje valute, sem ji rekel, da grem po potni list. Šel sem ven in rekel sem tovarišu: Okoli 10.000 dinarjev bi se dalo dobiti, pa to se ne izplača. Za toliko ne grem in res

gospodje, takrat nisem imel namena iti nazaj. Tovariš, ki je mislil, da sem že prinesel denar, pa me je toliko nagovarjal in se je še celo norčeval iz mene, da sem se oddolil in kar naenkrat sem se znašel zopet v menjalnici pred gospo s pendrekom v žepu. Vrgel sem ji na mizo svojo dijaško knjižico. In ko se je ona malo sklonila, da bi jo pobrala, sem jo udaril po glavi. Nagnila je glavo, kriknila in zaklicala na pomoč. Jaz pa sem se ustrašil, pozabil sem na blagajno in denar in sem pobegnil. Na vogalu pa so me prijeli.« In ponovno je potrdil, da jih je za napad pregovoril prav za prav neznan Dalmatince, s katerim sta sestala med vožnjo iz Maribora in ki jih je tudi nagovarjal, da naj kje vlomita, češ saj denarja je dosti in lahko se ga dobi, samo znati se mora!

KAJ POVE GLAVNA PRIČA?

»Malo pred 9. uro je stopil po kratkem čakanju, da sem odpravila neko drugo stranko, k pultu obtoženec, katerega sva že od prej jaz kakor tudi moj mož vsaj na videz poznala. Bil je že enkrat pri nas in je nekaj menjal. Vprašal me je, če imam tujo valuto. Ko sem mu povedala, da imam samo za okrog 10.000 dinarjev frankov in dolarjev, mi je rekel, da gre pogledat, če dobi kje šilinge in da pride nazaj, če teh ne bo dobil. In res, čez 10 minut se je vrnil. Takoj se mi je zdelo malo čudno, da je odprta vrata brez povoda in pa tako skrbno za sabo zaprl. Toda predno sem kaj rekla, je bil fant že pri pultu. Eno roko je držal v žepu, z drugo pa je vrgel knjižico na mizo z besedami: Tu imate potni list! Nagnila sem se in takrat me je z vso silo udaril po glavi. Stenilo se mi je pred očmi in omahnila sem. V tistem pa sem videla, ko je stopil k pultu in odprl predal. To me je ojunalo in zaklicala sem pomoč! — Na ta klic pa je napadalec zbežal. V blagajni je bilo okrog 170.000 Din deloma v naši, večinoma pa v tuji valuti. Udarec po temenu je bil tako silen, da sem imela na glavi veliko oteklino, obraz pa mi je do brade vse počrnel.«

RAZNE UGOTOVITVE.

Predsednik je nato ugotovil, da je fant doma imel svojo svobodo, oče je fanta skoro oboževal. Mater od 4. leta starosti več ni imel. Imel je doma tudi prost vse denar in je delal in počel, kar je hotel. Zelo veliko je čital in ugotovil so, da je en mesec prebral (bojce po!) celih 150 knjig iz knjižnice. Posebno rad je hodil v kino, kjer je najraje gledal razne detektivske, roparske in tolovaške prizore.

DRŽAVNI PRAVDNIK

Je uvodoma poudarjal, kako strahovito je nazadovala vzgoja naše mladine in kam je dovedla našo mladino ta brezbrinost in pa posebno še čitanje nevarnih, mladino umelno razburjajočih knjig. — Pogledimo samo nekaj izrodov naše vzgoje! Vsek dan čujemo in beremo o njih. — Tam se je ustrelil sinček, ker se je sprl z očetom, dekletce mlado kratkrokilo je skočilo v vodo, ker je ni fant dosti lepo pogledal, študent ustrelil profesorja, ker je dobil slabo spričevalo. Pa še vsak dan hujske izrodke kaže naša mladina. Ne strašijo se ti ljudje niti najgroznejši kaznivih dejanj — takih dejanj kot je rop! Enega takih mladih roparjev smo imeli že v torek, mladega fanta Bekša. In takšnega človeka imate danes pred seboj. Premišljeno, preudarijeno in po točno napisanem načrtu je izvršil ta fant svoj rop. Kako prebrisano je postopal! Predložil je gospe šolsko knjižico in jo je s tem pripravil, do tega, da se je gospa pred njim sklonila in se postavila tako, kot je bilo njemu pripravno za udarec, ki bi bil lahko tudi smrten. Predlagam torej, da potrdite prvo vprašanje, da dobi fant zaslužen kazen.

ZAGOVORNIK DR. BREJCA

Je poudarjal uvodoma, da moramo na današnji slučaj gledati z očmi sedanjosti in ne z očmi kazenskega paragrafa. Gledati moramo z očmi, kakšne so stvari in v kakšnih razmerah živimo.

Moderna mladina.

Toženeec je sad današnje družbe in ni kot mi, ki smo še živeli v drugi, bolj vzgojeni dobi. Po pravici toži državni pravdnik o pokvarjenosti današnje mladine. To je res in se ne da izbrisati. Drugačnja je kot smo bili mi. Današnja mladina ne pozna in ne prizna nobene avtoritete, nobenega zakona, nima nobene vere več in discipline in ima strah edino le še morda pred »pendrekom«. Nastane pa po tej ugotovitvi vprašanje, kdo pa je temu kriv? Ali je morda tega kriva mladina? Čudno bi bilo to, saj tudi še danes prihajajo otroci nedolžni na svet. Kdo je torej kriv tega zla in kdo nam je napravil to gorje? Vzgoja je kriva. Otroke imamo take, kakršne si vzgojimo. Ne glejmo torej, kakšen je otrok, marveč pogledimo same sebe. Mi sami smo krivi za te nesrečne otroške živje.

Vzgoja brez vere.

In še nekaj, kar je zelo važno. Starši in cerkev so imeli včasih veliko več vpliva na vzgojo otrok. — Pa mi boste rekli: »Cerkev spravlja sem.« — Jaz pa pravim, da, cerkev — vera — ali ni vera najjačji temelj za vzgojo otrok in predvsem za odgojo res dobrih značajev? — Danes pa žalibog nimamo stariši skoro prav nič več za govoriti pri vzgoji svojih otrok. Država nam je vzela enostavno to vzgojo in to nam lastnim starišem kar iz rok. Država nam jih vzgoja. Pa kako? Ta državna vzgoja se menjava skoro dnevno. Včasih nas je peljal en razrednik skozi od prve pa tja do osme šole. Ta je poznal dobro dušo in navade svojih učencev in ta jih je lahko primerno odgajal. Dandanes pa se spreminjajo učitelji, če ni drugače tudi kar sredi leta. In skoro izgleda kot bi bili danes otroci telčki, kateremu je vseeno, kateri hlapec jim polaga krmo in hrano in kdo jih napaja. Pri takih menjavah res ni mogoče dobro vzgojiti otroka. In dalje: Ves pouk na naših šolah poantira dandanes to, da se eliminiira, odpravi iz kol verska vzgoja. Prepoveduje se celo vstop v Marijsko kongregacijo, ker pride tam otrok v otroški vzgoji v roke duhovnemu voditelju, ki je iskren, skušen in globoko duševno vzgojen in ki bi ga tudi sredsem užil. Ne ubijaj, ne

Samo oni so pravi
Penkala izdelki,
ki so označeni
z imenom ali
varstveno znamko.

kradi! To nalogo pa mora prevzeti danes — žal nam — državni pravdnik. Toda ne pa kot učitelj, marveč kot — tožitelj. Nasprotno je danes, kar je bilo prej. Danes sme otrok že vse delati in povsod že lahko gre.

Kino — visoka šola hudočelstva.

V gostilno, gledišče in kino. Dobro je tudi kino in poučno je lahko tudi, toda vse mora biti v svojem času in kazati se sme otroku le primerne stvari. Najnevarnejša je mladeniška doba. Takrat se vzbuja sila po življenju. In če stoji na kinu napisano, da je vstop dovoljen samo odraslim, tem bolj silijo otroci notri. In kaj pa vidijo tam otroci. Kaj dobrega? Tam vidijo roparske napade na vlake, na lanke, gledajo detektivske love na lopove, tam se streljajo, tolčejo, pobijajo in goljufajo, kar morejo. Platno seveda vse to prenese. Kako velikanski vpliv ima kino na mlado, dovzelo dušo, nam kaže zadnji slučaj, ki nam ga poročajo iz Beograda. — Mlado dekletce, pridna obiskovalca kina, ni mogla prenesti smrti kino-junaka Valentina! Začela je luvovati in končno se je res usmrtila in to samo zato, ker je umrl eden ubogih junakov na platnu, katerega pa ni nikdar videla in še manj poznala! Ugotavljam pri tej priliki, da je kino najnevarnejši zapeljivec naše mladine in naravnost pripravi na zločine. In tudi ta načrt je bil napravljen čisto po kino-programu.

Grdo čtivo.

In poleg tega, kar je fant videl v kinu, ko smo že zgoraj omenili, kratek načrt napada, je še bral v raznih knjigah. Med njegovimi šeroki in indijanarjami in detektivskim šundom sem našel knjigo, tako, da ko sem jo bral jaz, sem mislil, da se moja siva brada rdeči. (Claude Farrera. — Op. poročevalca.) V enem mesecu je požrl 150 takih ničvrednih knjig! In če mlad dovteten fant vse to bere, vidi in se uči, potem res ni čuda, če pride do misli: Po svetu moram tudi jaz, tam je življenje. In kdo je kriv, če pade in se pogubi, vtone v vrtnice življenja? Tisti, ki mu je dal take knjige! Kaj bi bilo, če bi smeli lekarnarji dajati vsakemu in vse, kar bi kdo hotel. Za lekarno se mora imeti recept od zdravnika. Kaj pa je treba za knjižnico, kjer se dobi prav vse — za 75 par? In taka slaba knjiga ustvari naravnost pogoršilo v otrokovi duši. Tja naj gre tudi državni pravdnik, dosti bo postal! Še sicer dobre in koristne javne knjižnice, ali poznate in vedeti bi morale, kaj imajo in za koga je kaj! Naš čas pa stori in dela vse in tako, da morajo biti otroci takšni, kakršne imamo. Vse brez izjeme so jim dopužja. In pa pravi kdo, kakšni roparji so! Kakšni pa? Jaz pa pravim, da so taki, kakršne smo si sami vzgojili. Življenje pa ni kino in tudi ne roman, življenje je — resno življenje!

Slaba družba.

Potem pa, če je fant radi tega že tako slaba vzgojno disponiran, pride pa še slaba družba. Drug drugega vzpodbujajo dečki k lumparijam. Nazadnje pa se celo zaničujejo onega, ki ni dosti korajžen. To je povedal tudi današnji obtoženec, kako ga je njegov tovariš — hudobni duh — Lebes zasramoval, ko ni prvič udaril po gospe s pendrekom in je ni oropal. Sramotil ga je in s tem ga je pogljal nazaj — v zlo. — Sam je rekel: Prvič sem bil notri, kazala mi je gospa denar in lahko bi jo bil udaril. Toda obšla me je dobra misel in šel sem. In prav gotovo bi on ne bil naredil tega, če se ne bi vrnil nazaj v slabo družbo Lebesa. Ta ga je podkuril in le pod njegovim zlokonim vodstvom je šel fant in se je oddolil. Rekel mu je: Bedast si, za nič, orožje imaš, samo udariti bo treba, pa bo denari! Toda po udaru sta bila omanjena dva. Udarjena žena vsled hudega udarca — on pa prevzel vsled učinka, ki ga je imel udarec. V hipu je spoznal, da je pravi udarec drugačen kot v kino ali v romanu. Videl je bolečino, videl je padeč, pretreslo ga je, pojavil se mu je občutek: Vun pojdi, proč od tod! In pristudil se mu je zločin in sicer tako, da je pobegnil iz sohe zločina in tudi denar ga ni zmotil več. — Pa tudi šolsko vodstvo pravi, da je dečka resnično ljuben. Vitka se res povsod — pove pa vse, tako je bilo!

Zagovornik preide potem na skrivnostnega Dalmatince. Ta Dalmatince je bil pravi satan, ki je našepetal dečku rop. Prišel je z njim skupaj na poti in sicer v Mariboru, kamor ga je bila policija vtaknila, ker ga je osumila potepuštvu, za eno noč v zapor. Tu se je seznanil z zločincem. Govornik odločno žigosa, da se fanti, ki niso nič zakrivil, od policije vtaknejo v zapore ne oziraje se na to, s kom tam pridejo skupaj. Tudi to je visoka šola za zločinstvo. — Zagovornik poudarja nadalje otročji zamisel tega ropa in apelira na porotnike, da naj fanta, ki je žrtve slabe vzgoje, kina, slabe literature, družbe, oprosto. — Govorniku je občinstvo živahno ploskalo.

Po repliki državnega pravdnika in rezumeju predsednika senata so porotniki potrdili vprašanje glede ropa z devetimi glasovi, vprašanje glede knjižice pa so zanimali, nakar je bil obojen obtoženec, vpoštevaje vse olajševalne okoliščine na tri leta ječe. V kazen se mu všteje preiskovalni zapor od 2. julija.

S to obravnavo je bilo to porotno zasedanje zaključeno.

MARIBORSKA POROTA.

PONAREJEVALCI TAKSNIH MARK.

Mariborska porota je včeraj razpravljala zadevo ponarejevanja taksnih znamk. Kakor je znano, je gen. direktelj posrednih davkov v Beogradu l. 1922. vpeljala posebne taksne znamke na igralne karte, domino in na cigaretni papir. Te taksne znamke so bile prav pregrane, zato ni čuda, če

so jih poskušali ponarejevati. Tako se je že leta 1923. takoj začelo sumiti, da se te znamke ponarejajo. Težko pa je bilo najti ponarejevalce.

Slučajno se je posrečilo finančnemu stražniku Lubeju v št. lju v Slov. gorah v noči od 13. na 14. novembra 1923 odkriti celotno organizacijo ponarejevalcev in razpečevalcev teh taksonih znamk. Ta finančni pripravnik je namreč v tej noči srečal Ivana Vrabla, bivšega poveljnika orož. stanice v št. lju in v Lipnici, o katerem so sumili, da je tihotapec, kako je govoril z nekim neznancem. Ko ju je Lubej ustavil, je neznanec pobegnil. Vrabla pa je vzel fin. stražnik s seboj. A na potu mu je tudi ta ušel. — Okrog polnoči iste noči je posebna patrulja opazila zopet oba tihotapca skupaj in ju ustavila: če imata kaj pri sebi. Trdila sta, da nima ničesar, a pri preiskavi so našli pri Vrablovem tovaršišu zavitek okrog 1800 taksonih znamk. O tem zavitku pa sta oba trdila, da sta ga našla blizu Svatevne hiše in tajita, da bi ga sama vtihotapila. Zdaj so seveda oba zaprli in policija v Gradcu je prišla kmalu na sled dobro organizirani družbi, kateri so pripadali avstrijski državljani Dobernig, Kelcl, Wusser, Graup. Ti so dajali pri tiskarnarju Kunschku v Gradcu znamke izdelovati in so jih dobavljali Vrablu. Napravili so okrog 5000 znamk po 50 Din za karte ter mnogo 100 tisoč po 50 para za cigaretni papir. Dobernig jih je osebo izročil Vrablu blizu Špilja. Vrabl sicer vse tajil, a drž. pravdnštvo je v obtožnici podalo dokaze, ki držijo. — Njegov pomagač Hauptmann je poleg tega obtožen, da je kmetici Mariji Janžekovi posekal 1. 1921. 114 mladih smrek in jih prodal. Tudi to so mu pri razpravi dokazali.

Ostali, ki so skupno s tema dvema stali včeraj pred poroto, so bili Jožef Puh, Peter Nemec, Franc Sever, Ivan Podplatnik, Jožef Javor. — Puh je posređoval kot železničar, da je te ponarejene znamke kupoval neki Tomljenovič Stefan v Zagrebu. Peter Nemec, Franc Sever in Franc Podplatnik pa so tvorili svojo posebno trgovsko družbo za razpečevanje vtihotapljenih igralnih kart in so seveda ponarejene karte kupovali od omenjenega družbe avstrijskih in naših tihotapcev. Ti ljudje so vršili svoje delo deloma v Mariboru, deloma v Gradcu. K tej pisani družbi je kmalu prišel še Jožef Javor, ki je 30. oktobra 1923 nosil pisma od Tomljenoviča v Gradec Pelcu in ga vabil v Zagreb na razgovor.

Obtoženci večinoma vse tajijo, tako da je s tem razprava precej otežena. Ker je potrebno čim podrobnejša razglabljanja, je bila razprava rigorozno natančna in je trajala ves dan. Med obtožencem pa zanj ni bilo zanimanja, razen pri fin. stražnikih, ki so se razprave številno udeležili.

Poročniki so stavljeni jim vprašanja zanikali, nakar so bili vsi obtoženci oproščeni.

Sport

Sportni klub »Disk« Domžale priredi v nedeljo dne 19. t. m. ob pol 2 popoldne kolesarsko dirko za prvenstvo kluba na 80 km dolgi progi Domžale—Gomilsko—Domžale. Cilj približno ob 4. nato nogometna tekma SK Diska proti SK Mladika. Ob 8 zvečer zabavni večer in razdelitev diplom pri g. Oset-u.

SK Jadran. Danes ob 20. uri sestanek prvega in rezervnega moštva pri Mraku. — Načelnik.

KANAL.

Sedaj, ko je preplaval Kanal še Michel, se je število zmagovalcev dvignilo na 9. O Michelu so pisali, da ni bil doslej nič znan. Povemo le, da je tekmolet že devetkrat poskušal preplavati Kanal, letos dvakrat, in da je najboljši francoski plavalec na dolge razdalje. Letos n. pr. je zmagal v Maratonskem plavanju po Seini. Za poskuse v Kanalu je izdal že 50.000 frankov. Star je 30 let, po poklicu je pekovski pomočnik. Ko je stopil na Angleškem na suho, mu je udarjala žila samo 104krat na minuto in kmalu nato samo 94krat. Njegov čas navajajo 11:06 ali pa 11:05. Je pač vseeno.

Napišemo natančen pregled dosedanjih zmagovalcev. Kdor se zanima, naj si to iz »Slovenec« izreže ali pa prepiše.

Webb, 24.—25. 8. 1875, 21 ur in 45 minut.
Burgess, 5.—6. 9. 1911, 23:40.
Sullivan, 5.—6. 8. 1923, 27:23.
Tiraboschi, 12.—13. 8. 1923, 16:23.
Tott, 8.—9. 9. 1923, 16:54.
Petrova, 6. 8. 1926, 14:32.
Corsonova, 28. 8. 1926, 15:28.
Vierkötter, 30. 8. 1926, 12:35.
Michel, 9.—10. 9. 1926, 11:06.

»Kanal so plavaški sportniki tako rekoč šele odkrili«.

Vierkötterju slava Michelova in njegov rekord nista dala miru. Spet je šel h Kanalu in čaka sedaj tam ugodnega vremena, ko morje ne bo tako razburkano, kot tedaj, ko je plaval on. Michel je imel, kakor vemo, lepo vreme, morje gladko kot miza. Pisali smo tudi že, da je hotel Vierkötter itak v prihodnjem letu spet plavati in potisniti rekord pod 10 ur. Bo pa sedaj, če bo Pozejdon hotel.

ANGLEŠKA LAHKA ATLETIKA V LANSKEM LETU.

Če gledamo samo na višinske uspehe, nam lansko leto v Ameriki ni prineslo bogve kaj. A število prvakov za sportno višino naroda ni mero dajno. Glavno je, da je sport splošna last vsega naroda, da ga gojijo vsi. Prim. naše članke o nemškem in estonskem sportu. Ne polna arena z vsem njenim dirindajem, temveč navadna igrišča in telovadnica tam kje zunaj na deželi, to nam pove več.

Marsikje je šele vojaka pokazala veliko važnost fizičnih zmognosti, in je pripomogla sportu do splošne priljubljenosti. Marsikakšno prvenstvo je romalo iz Anglije ven, saj je bila Anglija svoj čas skoraj edina sportna dežela; a ni dvoma, da angleški narod kot celota ni bil nikdar na tako visoki sportni stopnji kot je sedaj.

V prvih povojnih letih je bil nogomet moda, in se je razvil nogometni profesionalizem. Prvenstvo 1924-25 si je izvojeval kot leto prej Huddersfield in to je zmago tudi letos ponovil.

V lahki atletiki so opazovali naraščajoče zanimanje za tekme v skupinah ali vrstah in ne samo za tekme posameznikov. Zlasti velja to za boje umirver Oxford in Cambridge, kjer so bili posebno priljubljeni šafetni in podobni teki. Za olimpijske igre bodo pripravili Angleži dobro vrsto, ki ji pa vendarle ne dajo upanja na zmago.

Plavalni sport posluša poročila o ameriških rekordih. Ker so se pa preprosto ponavljala, jim ni nihče več verjel, in so šli tudi resnični uspehi neopaženi mimo Angležev. Največje vznemirjenje je povzročil seveda Kanal; tako tudi letos. Seveda so se v prvi vrsti zanimali za poskus polkovnika Freyberga. Brez običajne zopne reklame je poskušal in je samo par prijateljev vedelo za to. Hrabro se je držal do konca, in je odnehal šele, ko je bil za lučaj oddaljen od obale.

V tenisu je bilo aktualno zlasti vprašanje o profesionalizmu. Vprašanje, če sme nastopiti profesionalni v kakšni drugi sportni panogi kot amater, so napel rešili, a se bo spet obravnavalo. Tudi niso bili edini, kako naj se amater plačujejo.

Dругod ni bilo posebnih dogodkov. Zato pa ne smemo misliti, da so druge sportne vrste spale. Največji nesporotnik nogometa in smeha in sa je

začel na severu in v Walesu izrivati. Nekateri pa pravijo, da ni za nogomet nobene nevarnosti, ker igrajo rugby samo višji krogi.

Svoj čas je bila Anglija v boku prva, prav za prav edina. Sedaj je popolnoma onemogla. Beckett, Goddard itd. ne pomenijo nič, največ še Phil Scott. Nekaj prejšnji angleški prvaki je dejal: »Dve vrsti angleških bokserjev poznam; prva je hitra in spretna, pa nima moči v pesteh, druga pa nima ne spretnosti in ne moči« in tudi ni upanja, da bi si angleški boksalni sport v doglednem času kaj opomogel.

Letos sta doslej vladala Wimbledon in Kanal.

SPANJE NA PROSTEM.

Spanje v prosti naravi so pripravljali že stari Egipčani kot jako zdravo. Bolniki, ki so obiskovali svetlišča v svrhu ozdravljenja, so spali zmeraj na prostem. V srednjem veku je ta lepa navada prenehala, pojavila se je pa spet v 18. stoletju, hkrati z glasom Rousseauja »Nazaj k naravi!« Tedaj so spet videli, da je narava najboljša spalnica. Goethe je spal v Weimaru na prostem, zavil večkrat samo v svoj plašč, in piše v pismih ves navdušen, kako ga je to poživilo. V najnovejšem času se je pojavilo gibanje za spanje na prostem v prav velikem obsegu v Anglosaških deželah; v Avstraliji je spanje zunaj v naravi že zelo razširjeno. Vsaka hiša na deželi ima veliko verando, nalašč v ta namen. Kadar je vroče, spijo tisoči v vrtovih in po verandah, nekateri tudi skoz vse leto. Priporočajo tako spanje zlasti onim, ki so bolni na pljučih. Tudi na Angleškem se spanje v naravi zmeraj bolj širi. Kdor nima priložnosti takoj zraven hiše, na vrtu itd., vzame zločljivo posteljo in hajdi ven v naravo! Pa še majhen šotorček vzamemo s seboj, za dež. Gugalnic ne priporočajo, niso dosti pripravne. Prve noči so zmeraj neprijetne; marsikaj slišiš, česar v sobi nisi, moti te, okolice nisi navajen itd. Ko si se pa navadil, pa čutiš ves blagoslov in ne boš šel rad nazaj v sobo. Naj ima soba še tako velika okna, to ni nič v primeri s prosto naravo; tudi najvišji strop je prenizek in te tlačí, primerjan z veličastnostjo zvezdnatega neba. Fini duh orošene trave in cvetlice je pozdrav narave v jutranjih urah, ko se vsi poživljeni zbudimo.

Naznanila

Umetniška razstava na velesejmu. Najodličnejši slovenski upodabljači umetniki so priredili ob priliki pokrajinske razstave na velesejmu zaokroženo umetniško razstavo, doslej prvo v tako širokem obsegu, ki je moralno popolnoma uspeła Radi prevelikega navala na ta paviljon si resni interesi niso zamogli natančno ogledati vseh razstavljenih umetnin, kar je vzrok, da še lep del ni razprodan. Zato se bo za dva dni, in sicer za ponedeljek dne 20. in torek dne 21. t. m. razstava ponovno otvorila in uvedla razprodaja umetnin po najskromnejših cenah. Vodstvo po razstavi bo olajšalo vsakomur izbiro. Naprošamo vse kulturno občinstvo za blagohotni obisk, ki je omogočen vsakomur, ker je vstop prost.

Československa obec v Ljubljani konča v soboto 18. t. m. o 8½ h. večer ve Zvezde člensko ščuzi. Členove prijdite vsichnil

Češnje po 2 Din 25 p v Slomškovi ulici št. 5, dvorišče. Zabožki 15 kg 32 Din.

Litijska gasilska župa priredi v nedeljo dne 19. t. m. ob treh popoldne veliko župno vajo, pri kateri sodelujejo gas. društva Litijska, Smartno, Kostreznica, Zavrtnik, Gradiške Laze in Breg z vsem

Socialna vprašanja

Rudarskim staroupokojencem v vednost.

S potrditvijo popravljenega pravilnika bratovske skladnice ni še nič, kakor so razpravljali na seji glavnega odbora Bratovske skladnice v Ljubljani. Na anketo, katero je sklicalo ministrstvo za gozdove in rudnike v Belgrad za 1. do 4. t. m., so prišli iz vseh krajev zastopniki bratovskih skladnic nepripravljeni razen iz Slovenije, katero so zastopali gg. dr. Obersnel iz Jesenic in Šober iz Zagorja. Pravilnik, katerega so že vse lansko leto popravljali v Ljubljani, se je znova vzel v pretres. Sklenjeno je bilo, da se sestavi nov pravilnik, ki bo služil vsem bratovskim skladnicam, obenem se pa napravi za vsako pokrajino še poseben pravilnik, ki se bo uporabljal za vsako pokrajino zase. G. dr. Obersnel, ki ima nalogo, da sestavi ta pravilnik, je objubil ga čimprej sestaviti in nato se skliče zopet anketa, na kateri se bo novi pravilnik sprejel in oddal v skupščino. Staroupokojenci bodo morali na ljubo anketam še nadalje dobivati na mesec po 5—44 kron avstrijske veljave, medtem ko so gospodje povdarjali, da za znižanje pokojnin novim vpokojencem še ni strahu, ker akoravno dela trboveljska in hrastniška bratovska skladnica z izgubo, so pa druge še na dobrem.

Pripomniti moramo še, da se gospodje niso razgovarjali, kako bi se začasno dalo od pomoči starim vpokojencem, da se rešijo pred beraško palico. Gotovo ne vidijo, po ulicah starih, vpognjenih možičkov in ženic, ki dan za dnem izprašujejo, kdaj jim bo pokojnina toliko zvišana, da se bodo pošteno preživeli.

Angleške strokovne organizacije.

V času, ko gleda ves delavski svet na dolgotrajno in ostro borbo angleških rudarjev proti rudarskim podjetnikom, ne bo odveč, če podamo vsaj približno sliko o stanju angleških strokovnih organizacij. Med vojno in v prvi povojni dobi kaže statistika na visok porast angleških strokovnih organizacij. Vse obstoječe strokovne organizacije so imele leta 1913. 4.135.000, l. 1920. pa že 8.334.000 članov. Toda po letu 1920. nastala gospodarska kriza in njena posestrima — brezposelnost in povzročili sniklen padec članstva v

orodjem in moštvom. Za pogorišče se smatra: postaja, pošta, glavarstvo, cela fronta hiš ob Savi in vse nove predilniške stavbe. Ker bo župna vaja velikega pomena, se opozarja vse občinstvo na to važno akcijo. Ob tej priliki se bodo preizkušali hidranti na predilniških stavbah.

Ljubljansko gledališče

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri svečer.

Sobota, 18. septembra: RIGOLETTO. Red F. Torek, 21. septembra: DRAMATSKO MELOPLASTIČNI VECER PLESALKE GNE. MIRJANE DRAGANE JANECKOVE. Izven.

Pri sobotni predstavi »Rigoletta« v naši operi poje naslovno vlogo operni pevec g. Pavel Holodkov, ki je v tej vlogi dosegel naravnost velikanske uspehe o priliki gostovanja ljubljanske opere v Sarajevu in Splitu. Ostale vloge so v navadni naši zasedbi. Predstava se vrši za red F.

ZAROKA BELGIJSKEGA PRESTOLO-NASLEDNIKA.

Stockholm, 16. sept. (Izv.) Belgijski prestolonaslednik princ Leopold se je zaročil s princezino Aristido, najmlajšo hčerko princa Karla Švedskega. 20. t. m. bo zaroka uradno razglašena. Princ Karl je brat švedskega kralja Gustava.

BALDWIN ZOPET REŠUJE PREMGOVNI SPOR.

London, 16. sept. (Izv.) Ministrski predsednik Baldwin se je vrnil v dopusta v London. Tudi med počitnicami je stalno zasledoval razvoj stavke. Takoj na prvi seji bo ministrski svet razpravljal o poročilu, ki ga je sestavila ministrska komisija o položaju v premogovni krizi. Pričakujejo, da bo takoj po tej seji vlada napravila nove korake za rešitev premogovne stavke. Dosedanja škoda stavke znaša najmanj 350 milijonov funtov.

ZRAČNA PROCA BENETKE—DUNAJ.

Rim, 16. sept. (Izv.) Vlada je izdala odredbo, s katero se dovoljuje aviatški transportni družbi v Anconi, da upostavi zračno zvezo na progi Benetke—Dunaj.

—O—

Kairo, 16. sept. (Izv.) Z letališča v Helio-polisu so včeraj startali angleški aeroplani, ki imajo prostora za 27 oseb in so namenjeni za transport vojaštva. Adpluli so v Aden.

Zaupniki na agitacijo! Pazite, da bo vsak PRAVILNO Izpolnil in kuvertiral glasovnico. Noben glas ne sme radi malomarnosti iti v izgubo.

Jakuti v severni Sibiriji postavljajo ledene plošče mesto oken v svoja bivališča. Luč, katera prihaja skozi ta »okna« je zelenkaste barve.

Zgodovinska črtica

O ZGRADBI ŽUPNO-DEKANIJSKE CERKVI V ŠMARTNEM PRI LITILJI.

(Ob 25 letnici njene posvetitve.)

Da bi vlada obsežnosti Wagnerjevega projekta ne ugovarjala in konkurenčne obravnave ne vsiljevala, je cerkveno predstojništvo v obsežni spomenici utemljilo, da že sedanja dejanska potreba zahteva tako veliko cerkev, toliko bolj, ker se bo zidala za stoletja. Konkurenca obravnava pa bi bila odveč, ker je že itak preskrbljeno za pokritje stroškov v denarju in blagu. Ona bi župljane, ki sedaj s tolikim veseljem povsem prostovoljno sodelujejo, le razburila in razdvojila. Ko nečno pa naj vendar deželna vlada dobro premisli, ker hočejo župljani novo cerkev graditi ne le v spomin biserne maše sv. Očeta Leona XIII., marveč tudi v spomin in proslavo zlatega vladarskega jubileja cesarja Franc Jožefa I., zatoraj naj duška vdanosti in ljubezni v župljanih ne zavira ter čimprej načrte s proračunom potrdi in izda stavbeno dovoljenje. To je pomagalo, kakor tudi toplotno posredovanje knezoškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča, da se je že dne 23. februarja l. 1899. vršil v Šmartnem na licu mesta ob 9. uri dopoldne komisijski ogled, kjer so se na podlagi tega načrta s proračunom formalno potrdili in izdalo stavbeno dovoljenje. da se stara župna cerkev podre in nova se zida brez konkurenčne obravnave.

Stara župna cerkev se podre.

Poslovili smo se od stare s slovesno tridnevnicco od 4. do 8. marca 1899 Bogu v zahvalo za vse v tej cerkvi v času njenega obstanka prejete darove. Prosili smo hkrati za blagoslov in pomoč pri zgradbi nove župne cerkve. Župljani so se tridnevnicno prav pridno udeležili. Po zahvalnici so se zvonovi poslovlili z enournim slovesnim zvonjenjem. Župljani, zlasti starejši, so bili ganjeni do solz.

Dne 9. marca se je pričelo s podiranjem. Najprej so se skrbno odličili že imenovani štirje kameniti spomeniki. Shranili so se v šupi na šolskem dvorišču. Prav tako skrbno se je ravvalo s sklepniki, rozetami, ščiti in gotiskim rebrovjem na oknu prezbiterija. Danes je to deloma vzdano v krstni kapeli nove cerkve, ki je tudi tlakovana s kamenitimi ploščami stare cerkve. Ko so se podirali oltarji, se je našla za oltarjem presvete Trojice fresko-slika Matere božje z Detetom v naročju, sodeč po napisu, votivno delo Scherrerjevo. Zvonovi so se prepeljali h kapelici »Ecce homo« na Pungartu, kamor se je preneslo dne 19. marca istega leta v slovesni procesiji tudi Najsvetejše.

Ko se je odkrivala cerkvena streha na kapelici rožnovenske Matere božje, so naleteli na približno 1000 komadov izborna ohranjenost strešne opeke, čistega zvonka in mnogo večje od sedanje strešne opeke. Par komadov te opeke se je odposlalo deželnemu muzeju v Ljubljano. Cerkevna streha je bila povsem v slabem stanju. V tram vrezana letnica 1682 je povedala starost strehe.

Cerkve so podirli kmetski možje in fantje brezplačno, zvonik zidarji v to najeti. Podiranje zlasti zvonika je bilo zelo zamudno, ker je bilo zidovje kakor zlito. Izborna malta je vezala drobno kamenje, kakor kit. Zidovje se je moralo razstreljevati z dinamitom. Toda tudi dinamit je malo izdal. Ogromen pok, a učinka malo. Pokanje dinamita pa je bilo dan za dnem tako hudo, da je nekega dne v bližnji Jakličevi hiši prodajalka kruha A. Č. strahu omedlela in se zgrudila na tla. Pa je bilo kmalu dobro. Dne 12. maja je ostalo le še malo sledu stare cerkve.

Razpis in oddaja stavbinskega dela za zgradbo nove cerkve.

Dne 24. februarja l. 1899 se je razpisalo zidarsko in tesarsko delo na podlagi potrjenih načrtov ter splošnih in posebnih pogojev. Poudarjam kot zadnji rok se je določila poldanska ura dne 19. marca. Preostala dela so se oddala pod roko.

Ponudbe so poslale trdke: G. Tönnies, Faleschini et Schuppler in Filip Supančič. Najugodnejša je bila ponudba trdke G. Tönnies, zato se je zidarsko in tesarsko delo oddalo njej. Kamnoseška dela je izvršil Feliks Toman ter krovski in kleparska Alojzij Lenček, oba iz Ljubljane. (Dolge.)

Glasba

Tamburaš, mesečna revija za tamburaško glasbo. 7. štev., ki je pred kratkim izšla, vsebuje dve koncertni koli našega priljubljenega skladatelja Emila Adamiča (od katerih je bilo eno odklikovano s prvo nagrado) in običajno glasbeno-knjževno prilogo. Ker je »Tambura« edina revija v Jugoslaviji, ki se bavi s tamburaško glasbo, bi morala biti nanjo naročena vsa naša tamburaška društva. Letna naročnina znaša 120 Din. Naročila sprejema založba M. Modic, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 1.

Turistika

Slovensko Planinsko društvo (Osrednji odbor) naznanja, da se v ponedeljek dne 20. t. m. završi Triglavski dom na Kredarici. V društveni pisarni so na razpolago »uputnice« za polovično vožnjo do postaje Bistrica-Bohinjsko jezero in nazaj v Ljubljano, v skupinah po 10 oseb.

Villanova kočna na Begunjski je zapre v ponedeljek dne 20. septembra. K praznični zalogi v nedeljo 19. t. m. vabi vladna odbor radoviškega odb. SPD.

Gospodarstvo

Po pokrajinski razstavi.

Vodilna misel činitelj, ki so se lotili prireditve Pokrajinske razstave »Ljubljana v jesen« je bila, s to razstavo podati sliko našega napredka, prikazati plodove dela slovenske pokrajine — našega kmeta, živinorejca, vinogradnika — in nas obenem seznaniti z delavnostjo našega umetnika, naših zdravnikov in vrtnarjev. Razstava je brez dvoma uspela, kajti pokazala nam je predvsem ono, kar je samoniklega pri nas, kar je vzraslo v naših tleh, kar se je pri nas razvijalo in zboljševalo.

V okvirju kmetijske razstave smo videli, do katere stopnje se je povzdignilo naše kmetijstvo. Videli smo plodove vestnega in marljivega dela našega kmeta, spoznali smo njegov inteligenčni nivo, kateri mu omogoča izkoriščati rezultate moderne agrikulture znanosti. Slovensko poljedelstvo se lahko ponosno meri z agrikulturo najnaprednejših narodov. Spoznali smo visoko stopnjo naše živinoreje, našega planšarstva, čebelarstva in vinogradništva.

Ljubljana in okolica, Ptujsko polje in Dolenjska so privedli na razstavo svoj ponos, svoje konje; obiskovalci konjske razstave so se lahko prepričali o visoki stopnji naše konjejeje. Za organizacijo kmetijske razstave gre vsa čast predsedniku prireditvenega odbora gospodu kmetijskemu svetniku V. Rohrmannu, podpredsedniku Ivo Sancinu in tajniku Vladimiru Kuretu, kakor tudi vsem ostalim strokovnjakom, ki so z svojo požrtovalnostjo pripomogli k uspehu.

Eno glavnih privlačnosti Pokrajinske razstave je tvorila brezdvomno vrtnarska razstava, za katero se prireditelji niso strašili ne truda ne stroškov. Dokazali so nam, da se nahaja vrtnarska obrt pri Slovencih na isti stopnji kot pri drugih kulturnih narodih. Ogromen je bil trud, velike so bile žrtve teh naših vrtnarjev; zato pa so bili deležni tudi tolikšega priznanja s strani občinstva, kot dosedaj še malokdo. Prepričani smo, da njihov uspeh ni samo moralen, marveč se bo razvil tudi njih materijalni, podlaga za nadaljnji razvoj.

V pouk našim kmetiskim slojem je bila v prvi vrsti namenjena higienska razstava, na kateri se je občinstvu v lahko pristopni in poljudni obliki z demonstracijami v spremstvu zdravniških strokovnjakov razlagalo važnost higijenskega življenja tako v mestu kakor na kmetih, in se mu je podala jasna slika o škodljivosti različnih razvad, ki so danes še pravi škodljivci širokih plasti našega naroda. Razstavo je za to priliko preuredil in še bolj izpopolnil ljubljanski inšpektorat ministrstva za narodno zdravje in drž. higienski zavod v Ljubljani, ki mu naj bo na tem mestu izrečeno popolno priznanje javnosti.

Slov. umetniško kulturo je reprezentirala umetniška razstava, ki je v svojih prostorih prvokrat združila vsa znatnejša dela naše domače upodabljajoče umetnosti. Šele osvobojenje je privedlo v domovino naše umetnike, ki so si v inozemstvu stekli glas, ko smo komaj vedeli za njih imena. Prvokrat je naša javnost občudovala njih dela, ki so krasila dosedaj inozemske razstave. Razstava je vsebovala preko 600 del. Prvokrat se je nudila širokemu občinstvu priložnost seznaniti se z delom naših najboljših umetnikov. Zato lahko upamo, da bo ta razstava prinesla mnogo koristi, posebno glede boljšega stika med

umetnikom in narodom. Slovenska javnost se bo v bodoče gotovo bolj zavedala svoje dolžnosti napram svojim najboljšim sinovom.

V okvirju razstave se je nahajala tudi razstava avtomobilov in radio aparatov, ki je najširšim slojem predložila izdelke teh najmodernejših panog industrije.

Posebni oddelek nam je nudil sliko one industrije, ki prihaja za poljedelca v poštev in naj služi kot zveza med industrijskim mestom in poljedelsko pokrajino.

Ne smemo tu pozabiti tudi krasno uspele mednarodne razstave psov. Na njej je bila naša ožja domovina odlično zastopana. Razstava nam je nudila popoln pregled čistokrvnih psov različnih pasem.

Lepi jesenski dnevi so privedli na razstavo trume gostov in domačinov. Celokupen obisk se ceni na 70.000 oseb. Med obiskovalci so bile zastopane vse pokrajine Jugoslavije in tudi inozemstvo, posebno Avstrija in Italija. Prepričani smo, da so posebno Neslovenci zapustili našo ožjo domovino z vtisom, da živi tu sicer najmanjši od treh bratov, ki pa ima po svoji resnosti in delavnosti pravico, da se upošteva in ceni kot enakovereden Srbu in Hrvat.

NAZADOVANJE DRŽAVNIH DOHODKOV IZ NEPOSREDNIH DAVKOV.

»Službene novine« z dne 14. septembra objavljajo pregled v mesecu juniju plačanih neposrednih davkov, iz katerega posnemamo, da je država v tem mesecu prejela na račun neposrednih davkov samo 87.853.000 Din (lani 111.244.000 Din), medtem, ko je bilo v proračunu predvidenih 151 mil. 37.000 Din. Iz tega sledi primanjkljaj v znesku 66 mil. 684.000 Din ali 43%. V prvem kvartalu tekočega proračunskega leta je bilo na račun neposrednih davkov izterjanih 328.269.000 Din. Napram predvidenemu znesku od 462.110.000 Din znaša torej primanjkljaj 133.841.000 Din ali 29%. Znova se torej potrjuje upravičenost kritike glede višine našega proračuna, ki je bila za časa proračunske debate ponovno izražena v finančnem odboru kakor tudi v parlamentu. Tudi davčna obremenitev ima svoje meje. Dosegla je svoj vrhunec, posegla je po kapitalu, ki je neobhodno potreben produkciji in s tem občutno zmanjšala davčno moč prebivalstva. Neizogibna posledica te preobremenitve pa se je hitro pojavila v obliki zmanjšanja državnih dohodkov.

RESOLUCIJE IV. GOSPODARSKEGA KONGRESA V BELGRADU.

Po podanih referatih s strani zastopnikov gospodarskih organizacij in posameznih ministrstev je kongres sprejel sledeče resolucije, katere pri našemu izveščanju:

I. Da se povojni izgledi za izvoz v novi kampanji uresničijo, je neobhodno potrebno: a) da merodajni činitelji uravnavajo svoje postopanje po predlogih, podanih od posameznih sekcij kongresa, b) da se čim prej in s sodelovanjem gospodarskih korporacij izdela program državne gospodarske politike za dolgo vrsto let in c) da se zagotovi stalno sodelovanje državnih oblasti z gospodarskimi korporacijami v vseh vprašanih gospodarske politike.

II. V okvirju sanacije lesne industrije je potrebno, da se omogoči tej industriji znižanje produkcijskih stroškov. V ta namen predlaga kongres a) da se revidirajo dolgoročne gozdne pogodbe, b) da se pospeši razmejevanje gozdov v južni Srbiji, c) da ministrstvo za socialno politiko osvoji predloge, ki se nanašajo na reformo zakona o zavarovanju in zaščiti delavcev, d) da se preuredi železniški tarif in zboljša promet po predlogih IV. sekcije, e) da se spremeni carinski tarif po predlogih iste sekcije, f) da se posveti večjo pozornost državnim cestam in g) da Narodna banka dovoli lesni industriji direktne kredite.

III. V okvirju pogozdovanja primorskih krajev, Hercegovine, Črne gore in južne Srbije se prosi vlado in narodno skupščino, da odobri tozadevne kredite. Pogozdovanje naj se vrši s sodelovanjem privatne inicijative (društev za pogozdovanje) in občin, ali pa naj se ta naloga potom zakona prepuusti oblastem.

IV. Zavečajoč se važnosti vprašanja regulacije rek, graditve obrambnih nasipov, melioracij

itd. za napredek produkcije, prometa in trgovine, je potrebno: 1. izdelati zakonski projekt o generalnih ravnateljstvih vod s melioracijskimi pozicijami, 2. odobriti 60 milijonov dinarjev brezobrestnega posojila vodnim zadrugam za popravne poškodovanih objektov, 3. da se respektirajo obstoječi zakoni o vodnih zadrugah v Vojvodini, 4. da se takoj regulira Sava od Zagreba do Rugvice, belgrajski prekop in uredi plovnost Neretve od Metkovića do izliva, 5. da se vse hidrotehnične zadeve združijo v generalnem ravnateljstvu vod.

V. Da se odstranijo velike težave pri izvrševanju državnih dobav in oddajanju del, in da se zaščiti domača delavnost, se morajo predpisi o državnih nabavah čimprej revidirati, in to s sodelovanjem gospodarskih krogov. Državni organi naj veljavne predpise uporabljajo v duhu zakona s potrebnim ozirom napram domačemu gospodarstvu.

VI. Kongres zahteva, da se ne izvede izprememba železniških tarifov, temveč da se izpremembe odstopijo tarifnemu odboru, dasi kongres smatra, da so nekatere izpremembe (pristaniški tarif) zelo koristne za naš izvoz.

Izdaja novih železniških tarifov. Kakor smo že poročali, stopijo s 1. oktobrom novi železniški tarifi v veljavo. Novi tarifi obsegajo dva zvezka in so te dni izšli v založbi Generalnega ravnateljstva državnih železnic in sicer 1. lokalna tarifa za prevoz blaga, ki obsega izpremembo železniško-obratnega pravilnika, blagovne klasifikacije, nadalje določbe o računanju vozne in posebnih pristojbin, 34 izvoznih ter 40 izjemnih tarifov in tarifne tablice. Ta zvezek stane z dopolnilom 70 Din. Obenem je izšel kot poseben zvezek 2. tarif za luke, ki obsega poleg ostalih določb 48 pristaniških tarifov s pripadajočimi vozninskimi postavkami in stane 60 Din. Interesenti dobijo tarife pri Ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani.

Izplačevanje desetega kupona 7% investicijskega posojila od 1. 1921. Finančni minister je stavil Generalnem ravnateljstvu državnih dolgov na razpolago pri Narodni banki v Belgradu vsoto 17.456.950 Din v svrhu izplačevanja desetega kupona 7% investicijskega posojila, ki zapade v plačilo 15. septembra. Ta kupon se lahko vnovč pri finančni delegaciji, pri okrajnih in okrajnih finančnih uradah in davčnih uradih, pri pošti hranilnici in pri vseh pooblaščenih in nepooblaščenih denarnih zavodih.

Konkurs. Razglašen je konkurs o imovini Aug. Müniha, neprotokoliranega trgovca v Vrhovem št. 4 pri Radečah. Termin: 24. sept., 20. oktober in 4. november.

Odprava konkursa. Kor se je sklenila prisilna poravnava, je odpravljen konkurs o imovini Antona Stora, posestnika na Trojanah.

Likvidacija zadrug. V likvidacijo sta prišli nastopni zadruzi: Mlekarska zadruga v Senčurju pri Kranju, r. z. z. o. z., in Prva mariborska produkcijska zadruga čevljarjev, r. z. z. o. z. v Mariboru.

Izkaz o stanju Narodne banke z dne 8. t. m. (Vse v milijonih dinarjev; v oklepaju razlika napram stanju z dne 15. t. m.) Aktivna: Kovinska podlaga 412,6 (+15,5), posojila na menice 1264,0, na vrednostne papirje 267,4, skupaj 1531,5 (+39,4) račun za odkup kronskih bankovcev 1151,9, račun začasne zamenjave 350,9, državni dolg 2066,8, vrednost zastavljenih državnih domen 2138,3, saldo raznih računov 268,0 (+49,7), skupaj aktivna 8819,8; pasiva: Glavnica 80,0, rezervni fond 7,7, bankovci v obtoku 5626,4 (+156,3), državne terjatve po računu začasne zamenjave 350,9, državne terjatve po različnih računih 35,2 (+2,8), obveznosti po žiru 338,6, po raznih računih 209,2, skupaj 547,8 (—54,4), terjatve države za zastavljene domene 2138,3, ažija za kupovanje zlata 83,0, skupaj pasiva 8819,8.

Elektrifikacija št. II. 22. avgusta se je ustanovila v št. II. zadruga za elektrifikacijo. Zadruga, ki stoji pod vodstvom inž. Dragotina Ehrlicha, je dovršila vse predpriprave in razpisala posamezna dela. Z delom se bo v kratkem pričelo, tako da bo imel št. II. še pred Božičem električno razsvetljavo.

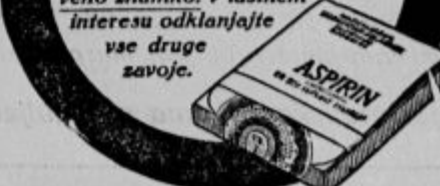
Začasna trgovinska pogodba z Grčijo. Med našo državo in Grčijo se je na podlagi stare trgovinske pogodbe, sklenjene med Srbijo in Grčijo, sklenila začasna trgovinska pogodba, ki bo veljala le tako dolgo, dokler se ne sklene definitivna trgovinska pogodba.

Ponudba za eksploatacijo Neretve s strani neke nemške družbe? Iz Sarajeva prihaja vest, da je neka nemška družba zaprosila za koncesijo v svrhu eksploatacije reke Neretve. Družba bi regulirala reko, zgradila hidroelektrično centralo, ki bi lahko služila za pogon tovarni orožja in tovarni aluminija.

Za pravo vsebino in kakovost

ASPIRIN 0.5
aspirinovihi
tablet "Bayer"

Jamči samo originalni zavoj (ploščnati kartoni s 6 ali 20 tabletami) s modro-belo-rdečo varstveno znamko. Vlastnem interesu odklanjajte vse druge zavojke.

Borza

Dne 16. septembra 1926.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.445—13.475 (13.44—13.47), Italija 205.51—207.54 (202.86—204.86), London 274.80—275.10 (274.19—274.99), Newyork 56.343—56.543 (56.3425—56.5425), Pariz 162—164, Praga 167.30—168.10 (167.28—168.08), Dunaj 7.95—7.98 (7.95—7.98), Curih 10.925—10.955 (10.925—10.955), Curih. Belgrad 9.145 (9.145), Budimpešta 72.475 (72.50), Berlin 123.1925 (123.15), Italija 18.90 (18.6625), London 25.1175 (25.1125), Newyork 517.50 (517.125), Pariz 14.7625 (14.78), Praga 15.33 (15.325), Dunaj 72.95 (73), Bukarešt 2.60 (2.6125), Sofija 3.74 (3.74), Vašava 56.50, Amsterdam 207.425 (207.40), Bruselj 14.20 (14.175), Dunaj. Devize: Belgrad 12.50, Kodanji 187.95, London 85.34, Milan 27.88, Newyork 707.85, Pariz 20.22, Vašava 78.10. Valute: dolarji 708.20, angleški funt 84.35, francoski frank 20.27, lira 25.30, dinar 12.50, češkoslovaška krona 20.92, Praga. Devize: Lira 123.05, Zagreb 59.62, Pariz 92.30, London 163.75, Newyork 83.70.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 76 bl., vojna odškodnina 308 den., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 198—196, Ljublj. kreditna 165—170, Merkantila 90—92, zaklj. 92, Pradedion 865—870, Slavenska 49 den., Kred. zavod 165—175, Strojne 112—115, Vevče 108 den, Stavbna 55—65, Sešir 103 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 72.5 den (ex kupon), agrari 42.50—43.50, vojna odškodnina aranj. 305.50—306.50, kasa 305.50—306.50, sept. 307 bl., Hrv. esk. 101—103, Kred. 101—103, Hipobanka 55 den., Jugobanka 92—93, Pradedion 865—870, Ljublj. kreditna 165—170, Slavenska 32—35, Srpska 130 den., Eksploatacija 10 den., Sečerana 346—355, Gutmann 230—235, Slavex 115—125, Slavonija 31—32, Trbovlje 340—342.50, Vevče 105—115.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 840.000, Živno 708.000, Alpine 852.000, Greinitz 107.500, Trbovlje 431.000, Hrv. esk. 159.000, Leykam 132.000, Slavonija 36.500.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Borovj hlodi, od 25 cm premer. naprej, 4 m dolž., fco vag. namembna postaja, Gorenjsko 240 den., bukova drva, meterska, napol suha, fco vag. meja 20 bl., brzolajni drogi, smreka, jelka, bor, macesen, obeljeni, zdravi, ravni in primerno suhi: 6.50 m, obseg v vrhu 38 cm, obseg 2 m od spodnjega konca 53 cm, za komad 40 den., 7.50 m, obseg v vrhu 40 cm, obseg 2 m od spodnjega konca 58 cm, za komad 52 den., 8.50 m, obseg v vrhu 42 cm, obseg 2 m od spodnjega konca 60 cm, za komad 68 den., fco vag. meja via Trbiž, smrekovi hlodi, od 25 cm premer. napr., 4 m, fco v. naklad. post. 200 den., remelnji 7-7 8-8 in polovčarij, fco meja 1 vag. 500—500, zaklj. 500, tram merkantilni, od 3-3—5-6, od 4 do 7 m, fco vag. meja 11 vag. 320—330, zaklj. 320.

Zito in poljski pridejki: Pšenica nova, fco naklad. post. 260 bl., pšenica domača nova, fco naklad. post. 285 bl., koruza fco vag. nakladalna postaja 165 bl., rž domača, fco nakladalna postaja 205 bl., oves, novi, fco nakl. post. 155 bl., fižol beli novi, fco vag. nakl. post. 170 bl., krompir rani, fco vag. slov. post. 95 bl., laneno seme, fco Ljubljana 380 den., laneno seme Podravina, fco Ljubljana 370 den., seno sladko, stisnjeno, fco vag. slov. post. 100 bl.

Sven Elvestad:

Železni voz.

Roman.

Stopil sem v trgovino tako glasno, da so morali opaziti moj prihod vsi, pozdravil sem trgovčevega brata, ki sem ga poznal že od poprej, in hitro sem mu začel pripovedovati, da imam namen oditi na ribji lov h kilometer oddaljenemu »Šilastemu pomolu«; odriniti hočem že v pol ure, in spati morda kako uro zunaj pri ribiču na pomolu, ob štirih pa začeti z lovom.

»Da, to je precejšnja pot,« je menil mož. »Ali hočete veslati sami?«

»Ne, mislim sem dobiti zraven še tega ali onega gospoda iz hotela.«

»No da, saj je tudi res treba dobršen čas veslati.«

»To že, toda jaz zmorem vendarle,« sem odgovoril smehljaje se in pretegnil roke.

Mož je prikal.

»Gotovo ste zelo močni,« je dejal.

»Da, hvala Bogu,« sem odgovoril in v mojih besedah se je skrivalo več kakor mi je bilo ljubo.

Nato sem se obrnil spet k trgovcu in nakupil vsakovrstnega ribarskega orodja, trnek in tudi nekaj vrvice. »Moja je že precej slaba,« sem dodal za pojasnilo. Trgovci mi je dal glede lova nekaj dobrih nasvetov, pojasnil mi je, kakšne vabe naj uporabim in na katerih mestih naj pritrdim vrvice.

Naposled sem ga naprosil, naj mi posodi svoj čoln, kar je po kratkem preudarku tudi storil.

»Potem bom vzel čoln morda v pol ure,« sem dejal, »morda pripeljem s seboj še enega prijatelja iz hotela, morda bom prisiljen odveslati tudi sam. Šel bom pa na vsak način, ker se zelo veselim na ta izlet.«

Potem ko mi je bil zavlil kupljene reči, sta mi trgovci in njegov brat voščila dober uspeh, in nato sem odšel proti hotelu. Tam so bila vsa okna razsvetljena, tudi ono Asbjörna Kraga, nekaj, kar me je presenetilo. Računal sem, da ga ne bo doma, in mislil za gotovo, da je z namenom določil mesto za najin sestanek tam doli ob strmini. Ako bi se vkljub temu nameril nanj v hotelu, bom moral svoje nadaljnje ravnanje nekoliko spremeniti. Toda tako ali tako, sedaj sem se odločil in izvršil bom svoj sklep.

Spodaj v obednici sem srečal nekaj gostov, ki sem jih vprašal, ali ne bi hoteli z mano na ribji lov, toda ni se zdelo, da bi imeli za to mnogo volje, posebno še, ko sem jim povedal, da bo treba precej dolgo veslati. Pri tem sem popolnoma natanko označil čas, kdaj nameravam odriniti. »V pol ure,« sem dejal. »Vzel bom trgovčev čoln, toda zdi se res, da noče nobeden z mano?«

Nato sem odšel po hodniku do sobe Asbjörna Kraga.

Točno ob desetih sem potrkal na njegova vrata. Nihče ni odgovoril.

Spet sem potrkal; ko pa tudi sedaj nisem dobil nobenega odgovora, sem smuknil hitro v sobo. Bila je prazna, vendar je gorela na mizi luč. Vedel sem, kako je Asbjörn Krag vedno pazil, da je zaklepal sobo za seboj; ni mogel biti torej daleč.

Tako sem čakal ob vratih več minut, toda nihče ni prišel, in slišal nisem tudi nobenih korakov. Obdajala me je popolna tišina.

To se mi je zdelo čudno: vrata odprta in goreča svetilka na mizi... Detektiv, posebej črna točnost, je vedel, da bom prišel ob določenem času, namreč točno ob desetih. Vedei sem, da ima svoje tajnosti in da za nobeno ceno noče pokazati tujcu svojih papirjev, meni najbrže še najmanj. Zakaj torej ni bil bolj oprezen?

Odprl sem vrata, ki so držala na hodnik. Soba Asbjörna Kraga se je nahajala približno v sredini hodnika. Moral sem torej, naj pride kdorkoli že od tod ali tod, slišati korake, preden bi dotični dospel do detektivove sobe. Nato sem vrata spet zaprl in prisluškoval nepremično. Niti glasu nisem slišal. Tedaj sem stopil k detektivovemu pisalniku, kjer je ležalo več papirjev v zavojčkih.

Zgoraj na mizi prav pri oknu je stalo jajčasto zrcalo, v posrebljenem okvirju, okoli njega je bila raztresena cela vrsta drobnih predmetov, med temi tudi nekaj posodic za šminkanje. Ko sem zagledal te reči, me je prešinilo skoz in skoz.

Toda zapazil sem še nekaj drugega.

Poleg zrcala je stala v izrezljanem jesenovem okvirju fotografija.

Bila je slika ubitega gozdarja Blindeja, izvrstna fotografija, posneta bržkone malo pred njegovo smrtjo.

Vzel sem sliko v roko in strmel nanjo dolgo časa. Nekaj tistega občutka me je spet obvladalo, ki sem ga imel, ko sem videl obraz pred zeleno šipo. Toda trajalo je samo za sekundo dolgo in spet sem se popolnoma pomiril. Spoznal sem, da je bil Asbjörn Krag namenoma pustil vrata odprta; hotel je, naj bi stopil v njegovo sobo in videl, kaj je ležalo na mizi.

Tako me vse to ni presenetilo toliko, kakor je bil morda pričakoval. Pogled na fotografijo, na zrcalo in na stvari okoli njega ni razburilo spet mojih živcev, kakor se je bilo to dogodilo ob prikazni strašnega obraza pred oknom. Toda vendarle, sedaj sem si bil na jasnem. Imel sem sedaj nepobiten dokaz, da se je vse, kar sem bil doslej samo domneval, tudi v resnici dogodilo.

Tako sem stal in premišljeval, kaj naj storim. Vedel sem, da čaka v tem trenutku Asbjörn Krag name tam zunaj v neprodni temi pri starih drevesih ob morju. Kmalu se bom tam z njim srečal in doli njegov kratek, hrupen smeh.

=====

Priporočamo LJUDSKO KNJIŽNICO (Jugoslovanska knjižnica v Ljubljani): 19. zv. J. O. Curwood, Krazn, volji pes. Knjižni roman 18 Din., vezan 30 Din. — 20. zv. Ed. About, Kralji gora. 18 Din., vezan 30 Din. — 21. zv. H. R. Hagedorn, Jutranja zvezda. 30 Din., vez. 40 Din. — 22. zv. Otoka kaplana Granja. Popolovanje okoli sveta. Roman v treh delih. 48 Din., vez. 58 Din.

=====

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservata za Opalograph dobite edino le pri **L. Baraga**, Selenburgova ul. 6/I. št. 980

Telefon 31. 980

Iščemo spretnega in izvežbanega risarja

sposobnega za samostojno delo. Risar, ki je hkratu amater-fotograf, ima prednost

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani

Žrebanje cerkvene loterije v Žireh.

(Dalje.)

4000 dobitkov à 15 Din:

Serijski A: 15211, 18812, 16467, 24819, 22422, 19276, 7540, 9728, 22037, 20653, 2287, 24738, 22941, 9684, 5695, 1278, 6091, 26246, 1010, 13935, 24065, 18680, 6665, 11062, 2638, 14702, 2145, 11448, 13412, 3397, 16525, 18438, 6381, 1400, 10872, 23783, 8248, 9847, 20971, 7858, 24150, 13252, 25132, 14909, 13530, 9621, 1221, 2656, 10125, 672, 9235, 14358, 8869, 6432, 25268, 24886, 24519, 7969, 11255, 2965, 24390, 13141, 26427, 25894, 1824, 292, 16379, 3738, 11895, 18806, 10911, 11660, 103, 14332, 25218, 1526, 1840, 13490, 1890, 9285, 22867, 3813, 3536, 5707, 17681, 4890, 2348, 462, 5377, 24708, 11725, 24851, 18222, 9219, 9238, 10813, 24541, 14493, 511, 24301, 16894, 10679, 364, 10584, 20574, 13708, 10938, 22936, 20608, 6752, 12677, 21315, 10409, 1591, 229, 24458, 11, 16050, 10372, 1103, 1104, 20565, 8477, 13331, 2152, 17308, 7898, 20668, 19702, 24155, 11570, 3575, 1359, 3414, 25557, 25738, 8596, 3916, 1956, 12645, 4408, 23155, 8319, 15134, 318, 6393, 6196, 22063, 10650, 16516, 12575, 12352, 24905, 20783, 25228, 23277, 10182, 7210, 13791, 25551, 9919, 5627, 358, 25633, 3194, 15992, 847, 18639, 7511, 10345, 4902, 20293, 998, 740, 20383, 5404, 8668, 17651, 10591, 8327, 14266, 20851, 8029, 8945, 12616, 17468, 14389, 9294, 9441, 21709, 13314, 6250, 17962, 18295, 23790, 17672, 20061, 3378, 5841, 20794, 25866, 6195, 22712, 16174, 20653, 14233, 13112, 3353, 2349, 7811, 4258, 24353, 22598, 6300, 23256, 1202, 3272, 5081, 2800, 8899, 16421, 23762, 11785, 1142, 5807, 15613, 15302, 19229, 17654, 22934, 16897, 10697, 18687, 9040, 4375, 20664, 19496, 8609, 18059, 16911, 1350, 4231, 23079, 8151, 11256, 8314, 15652, 17117, 15935, 24841, 7277, 11141, 15743, 3663, 18635, 20590, 3728, 24623, 5429, 276, 25289, 7066, 19633, 15591, 11784, 8074, 10614, 18623, 19350, 12778, 11516, 10383, 6257, 18556, 2341, 14401, 3042, 6593, 9271, 418, 6783, 25888, 718, 23334, 25011, 2866, 15130, 15980, 412, 2763, 26361, 22500, 5599, 18389, 10200, 7130, 21992, 22507, 7380, 19688, 5221, 5776, 72, 26104, 1542, 6279, 14545, 18185, 14777, 8696, 851, 8325, 4084, 4700, 10692, 1129, 23621, 14230, 4251, 2600, 3907, 22739, 16395, 6276, 23701, 21822, 22275, 6888, 15105, 6054, 801, 1904, 1064, 23233, 17027, 2352, 16194, 11087, 4020, 21433, 20923, 22343, 19892, 16203, 24084, 7232, 11345, 18144, 11253, 4570, 10217, 14302, 11777, 5559, 11327, 23027, 15457, 3028, 19240, 24721, 5971, 4589, 6594, 4047, 6235, 6801, 721, 3816, 2786, 107, 3530, 3569, 3639, 1174, 2847, 6557, 5060, 1988, 11810, 7808, 6464, 11514, 15208, 1957, 734, 2043, 8493, 15579, 2874, 18091, 6708, 3507, 8160, 1594, 22812, 699, 20980, 19585, 6291, 3252, 11600, 7917, 10020, 361, 10211, 10150, 6982, 2981, 13367, 9552, 23535, 7446, 20358, 16873, 18128, 4803, 7975, 12063, 22593, 15290, 16545, 25111, 1266, 16551, 21989, 4840, 3509, 16719, 14974, 25272, 15806, 7495, 24972, 10721, 14066, 16306, 14859, 19710, 10816, 19353, 24280, 12186, 15794, 18774, 2706, 5239, 4711, 22445, 8465, 8902, 9635, 25611, 17165, 1151, 7627, 15775, 13651, 10263, 17900, 17983, 11814, 14226, 6043, 21845, 4506, 10375, 8456, 11410, 8041, 25023, 16835, 11391, 3579, 1022, 15491, 21558, 12510, 7677, 7736, 13078, 11571, 25518, 16580, 17359, 13819, 18964, 5126, 5008, 4878, 20241, 402, 21929, 16931, 18560, 17170, 22405, 18559, 1640, 3621, 4802, 12993, 18794, 8970, 17941, 3841, 22, 15970, 24881, 698, 17834, 9910, 7190, 14587, 1162, 9424, 19071, 7468, 8945, 8963, 26406, 2881, 6848, 17720, 11876, 17589, 23361, 4486, 25292, 5686, 21270, 5269, 9826, 1156, 19064, 5602, 20914, 2798, 392, 2508, 1490, 13873, 2120, 19248, 20984, 11381, 5076, 22650, 15660, 18443, 7541, 3730, 7754, 20543, 23754, 927, 15258, 2596, 20660, 446, 11086, 24621, 1996, 11289, 16718, 24708, 19091, 10281, 477, 22211, 6957, 4076, 23173, 22285, 15009, 2001, 25288, 7117, 20501, 25372, 5255, 1945, 5596, 1917, 10232, 1094, 1410, 18689, 10596, 22509, 24690, 8695, 24465, 18733, 7147, 5146, 8225, 8439, 12892, 20975, 12778, 5701, 7533, 21985, 19207, 26247, 22631, 1896, 15949, 22128, 16661, 6742, 10670, 25163, 14379, 19550, 16061, 340, 9898, 19471, 3260, 14590, 20203, 7180, 3674, 25763, 20907, 13781, 26292, 17615, 15850, 5860, 23700, 8284, 24309, 14843, 15088, 26410, 17030, 17306, 11377, 7136, 12093, 18564, 11184, 17059, 17309, 23805, 313, 7063, 5513, 6799, 8046, 10182, 23063, 6508, 17699, 22396, 2097, 3187, 5576, 7730, 6588, 16991, 16939, 21392, 8627, 17422, 8429, 1389, 6804, 24054, 1921, 6886, 5171, 3626, 19222, 22178, 2882, 7270, 22731, 21969, 1059, 22603, 5133, 6723, 17283, 10404, 24882, 17915, 15556, 2095, 18481, 25549, 12482, 3594, 11430, 17201, 13591, 7594, 3171, 12940, 24270, 2482, 18782, 18085, 4813, 24370, 3697,

6959, 761, 25656, 28265, 9585, 2561, 1804, 1987, 9204, 11490, 16884, 11316, 2578, 11775, 20921, 25794, 14081, 2072, 21548, 19863, 18478, 20599, 10888, 20523, 9470, 17599, 21794, 6654, 20153, 20902, 16942, 25510, 24220, 19478, 26156, 7297, 15700, 18360, 960, 17878, 16316, 26197, 13908, 9726, 21487, 14103, 6462, 5346, 11239, 18741, 18329, 9921, 6473, 3919, 20603, 12335, 24210, 15717, 5548, 23398, 2314, 7410, 17565, 7770, 15233, 7551, 23849, 8064, 4324, 24531, 26039, 5624, 3805, 2308, 9901, 25354, 23171, 98, 24964, 3021, (Dalje sledi.)

Pregled vremena od 7. do 13. sept. 1926

(Podatki datirajo od 8. ure dotičnega dne.)

7. Hladni val v Severni Evropi se drži z jakimi vetrovi od La Manche-a skoz Skandinavijo in šibkejšimi vetrovi do Dresdena. Dežuje le mestoma. Blíže k nam je samo megla, toda na jugu so bili mestoma tudi jaki vetrovi in dež, ki ga je izzvala Tirenska depresija. Njeno središče je sedaj med Kypros-om (756 mm). Vслед tega je tudi na našem jugu nemirno vreme in mestoma dežuje. Toplota je padla okoli Baltika, pri nas pa je ponekje soparno (Mostar 34°).

8. Hladni val (Tours 771 mm) dospel je do Balkana noseč vetrove, jake do 6 m v sek., oblačnost in meglo. Samo na jugu je vedro. Toplota je padla na celnem našem severoztoku. Deževalo je samo severno od Karpatov in Alp.

9. Stalno vreme objema celo Južno in Srednjo Evropo do blizu Baltika z tišino, vedrinjo in hladnostjo do 10°. Deževalo je jako malo, toda toplota je zrasla samo na jugu, drugod padla.

10. Anticiklon, čigar središče je sedaj pri nas (K. Mitrovica 770 mm) povlači se preko Balkana. Na Jadranu je plitka depresija. Vetrovi niso jaki, toda nebo je samo v malo predelih vedro. Deževalo je samo na Baltiku, jako malo. Temperatura je povsod padla.

11. Jaki pritisk s središčem na planini Balkan (768 mm) drži še mirno, večinoma vedro toda hladno vreme v največjem delu Evrope. Toda Islandska depresija se pomika proti iztoku, postaja lažja (744 mm) in že izziva jake vetrove tudi na La Manche-u. Vслед nje se je temperatura zvišala, samo na skrajnem jugu se je znižala.

12. Anticiklon (Sofija 768 mm) izgublja vpliv in je premenljivo vreme prodrlo tudi južno od Alp in Karpatov. Jaki vetrovi so samo na La Manche-u in tudi dež je prodrl samo do Aachena. Na našem zapadu je megla. Toplota se je okoli nas zvišala, samo na skrajnem zapadu se je znižala. Noči so tudi pri nas večinoma hladne.

13. Balkanski anticiklon (Sofija 767 mm) ponemahuje, toda z zapada prihaja nov. La Coruna (768 mm) in severna depresija izgubljata vpliv. Deževalo je od Alp proti Balkanu. Temperatura se je pri nas zvišala, drugod padla, padla je tudi na našem dolnjem Primorju. Najhladnejše je v Sofiji 8°.

Pregled toplote v gorenji dobi:

Spitsbergi	1	0	0	3	4
Stockholm	13	16	13	16	7
Varšava	—	22	18	16	14
München	15	18	16	11	15
Berlin	—	22	18	16	14
Seydisfjord	2	16	3	2	3
London	13	18	18	16	12
Paris	16	19	18	18	15
Lyon	17	17	19	20	19
Madrid	24	21	21	20	22
Rim	24	21	21	20	22
Alaccio	25	25	25	26	24
Messina	12	13	13	13	17
Sofija	18	17	—	13	17
Atene	17	—	14	—	11
Budapest	—	9	—	9	10
Dunaj	—	3	—	8	16
Leningrad	—	17	16	—	18
Moskva	17	12	14	13	16
Biseria (Tunis)	14	13	16	16	16
Zürich	11	16	15	14	12
Valencia	—	22	18	16	14
Kopenhagen	24	—	24	—	15
Berlin	—	24	—	—	—
Taranto	—	—	—	—	—

Sadajarsko in vrtnarsko društvo za Slovenijo javlja prečutno vest, da je dne 15. sept. ob pol 4 popoldne iz drž. bolnice na pokopališču k Sv. Križu, neumornemu delavcu na sadjarskem in vrtnarskem polju najčastnejši spomin!

Fran Črnagoj
šol. uprav. in nadzornik šol. vrtov v p.
Pogreb nepozabnega rajnega bo v petek 17. sept. ob pol 4 popoldne iz drž. bolnice na pokopališču k Sv. Križu, neumornemu delavcu na sadjarskem in vrtnarskem polju najčastnejši spomin!

Načelstvo Sadjar. in vrtnar. društva v Ljubljani.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 16. septembra 1926. Višina barometra 308'8 m

Opazovanja	Baro- meter	Toplota v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblač- nost 0—10	Vrsta padavin	Najvišja temper. v noči	Najnižja temper.
kraj	čas							
Ljubljana (dvorec)	7	766.9	12.3	00	SW 1	megla		
	8	766.9	12.3	92	SE 1	megla		
	14	765.9	21.4	65	NE 1			
	19	765.2	19.9	78	NE 1			
	21	766.0	15.0	96	mirno			
Maribor	7	765.9	15.0	87	S 2			
Zagreb	8	765.3	19.0	64	SE 2			
Belgrad	7	766.4	14.0	82	mirno			
Sarajevo	7	766.3	18.0	58	E 1			
Skoplje	7	764.0	20.0	63	mirno			
Dubrovnik	7	763.6	15.0	—	W 4			
Praga								

Dunajska vremenska napoved za 17. septemb. ra bolj oblačno, brez posebnih padavin, nekoliko mrakeža.

Cenjenim čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke:

Pri „AMERIKANCU“
Ljubljana, Stari trg 10
Kupite najceneje klobuke, čopice, perilo itd.
Medno blago.

Prodajalna K. T. D. (H. Ničman)
Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2.

FRANC FUJAN
krovstvo in zaloga
strešnih potrebščin
Ljubljana - Galjeva 9.

IVAN JAVORNIK
mesar
Ljubljana, Domobranska c. 7
Stojnica poleg Zmajkega mostu

Solske knjige
ima v zalogi
Jugoslovanska knjigarna
v Ljubljani

Angeloslav Hrstnik
manufakturna trgovina
Ljubljana, Karlovska c. 8

„Jugometalija“ P. Z. I. O. Z.
Industrija plečevinastih izdelkov
Ljubljana
Kolodvorska ulica 18

Stanko Kešlin
brivni salon
Ljubljana
Kopitarjeva ulica št. 1, nasproti
Jugoslovanske tiskarne

TEOD. KORN
kroparsko in instalacijsko podjetje
Ljubljana
Poljanska cesta št. 8

Ivan Križnar
krovec
Ljubljana
Hrenova ulica št. 9

Jakob Kavčič
parna pekarna
Ljubljana, Gradišče 5
Podruž.: Prešernova 14

Deželna lekarna
pri „Mar. Pomagaj“
Mr. ph. M. Leustek
Ljubljana, Resljeva cesta 1

FRANC LEVEC
mesar govejega mesa
Ljubljana
Uk Zmajkega mostu, blizu Jugo-
slovanske tiskarne

Martinc, Černe & Komp.
dr. z o. z., pleskarska in
črkoslik. tvrdka, LJUB
LJANA, Igriška ul. 6

Oražem & Jančar
pohištvena ličarja in
pleskarja
Ljubljana, Breg

JOSIP OLUP
trgovina manufakture in obel
Ljubljana, Stari trg 2
(na vogalu)

K. Pečenko
trgovina vseh vrst usnja
in čevljarstvih potrebščin
Ljubljana, Sv. Petre cesta 32

PRISTOU & BRICELJ
črkoslikarja, Ljubljana
Aleksandrova c. 1
Telef. 908 Ustan. 1903

Rudolf Radovan
tapetnik
Ljubljana, Krekov trg 7

Josip Satran
špecijska trgovina
LJUBLJANA
Solski drev. 4 (Sovetnik)

Šolske zvezke
ima v zalogi
KNJIGOVESNICA K. T. D.
v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6/II.

Pavel Stele
AUTOTAKSI
Ljubljana, Poljanska cesta 3
Telefon 942

LEOPOLD SEGA
čevljar
Ljubljana, Poljanska c. 48

Peter Žitnik
splošno kleparstvo
LJUBLJANA
Poljanska cesta 31

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-30 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znakmo! Na vprašanja brez znakme ne odgovarjamo!

Deklica pridna, moč-
na in zdrava
s 6 razredi, bi se rada iz-
učila v trgovini, najbo
v mestu ali na deželi. —
Ponudbe na upravo lista
pod številko 6320.

TRG. POMOČNIK
spreten prodajalec, zmoh,
nemščine, ki se ne boji
dela, se sprejme. Hrana
in stanovanje v hiši. —
M. Berdajs, trg. s spece-
rijo in semeni, Maribor.

SLUŽBO
IN LEP DOBIČEK
doseže lahko dotični, ki
je v položaju vložitvi pri-
meren znesek v podjetje
v katerem ima dovoljno
garancijo. Ponudbe z na-
vedbo kapitala in zahtev
pod št. 6325 na upravo
»Slovenca«.

Instrukcijo
prevzame visokošolec iz
matematike, fizike, kakor
tudi iz francoščine in
nemščine in opis. geom.
Ponudbe na upravo pod:
»Uspeh zagotovljen« 6319

Samostojna kuharica
k eni osebi, se išče za
nastop s 1. oktobrom t. l.
(ali takoj). - Vpoštevam
samo dolgoletna sprice-
vala. Ponudbe s sprice-
vali na: MARIBOR —
POŠTNI PREDAL 34.

Mlado kmečko dekle
išče službe pri dobri dru-
žini; zna šivati in kuhati
(s prav dobrim uspehom
izvršila gospodinj. tečaj).
Nastop službe takoj ali
pozneje. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 6330.

V precizno mehaniko
spadajoča dela in popravi-
la izvršuje po zmernih ce-
nah ANTON KOZINA —
Cegnerjeva ulica 12 (blizu
deželne bolnice). 6276

Notarskega
kandidata
s pravico namestovanja
sprejme notar v Kam-
niku. — Ponudbe z na-
vedbo zahtev na pisarno.

ZADRUGA BRIVCEV IN
FRIZERJEV v Ljubljani
vključno naznanja cenje-
nim damam, da se

REZANJE LAS
(bubikop) izvršuje v
vseh frizerskih in briv-
skih lokalih. ODBOR.

IZJAVA.
Podpisana nisem plač-
nica za nobene dolgove,
ki bi jih ta ali drugi na-
pravil na moje ime.

MARIJA ZUPAN
gostilničarka, Trbovlje 1.

IZGUBILA SE JE

od petka na soboto od
Lesca do Kroke 1 težka
goveja KOŽA. — Pošten
najditelj se prosi, naj jo
odda proti nagradi v
Kropi št. 1. 6293

BREZALKOHOLNO

liter po 15 Din toči brez-
alkoholna restavracija v
Ljubljani. Pred Igriščem,
Borštnikov trg - Rimska
cesta. Pridite ga pokusiti!

špinačo letošnja
pridelka,
hiacinte, tulipe, narcise
in kruske smo pravkar
prejeli. SEVER & CIE.,
Ljubljana, Wolfova ulica.

Inserirajte!
L. MIKUS
LJUBLJANA, MESTNI TRG 13